— Цiĭ, orĭ nȣ цiĭ, la onnoarea famillieĭ talle?

— O! Кънd aĭ шti tȣ че ȣsferȣ eȣ, kiar d'a dȣoaʒi dȣпe kȣnȣnie! . . . . "

Чerbȣreanȣ, deslegatȣ de jȣrъmъntȣl sъȣ пrin челle deskoпerile, se krezȣ obligat a destъinȣi Efimiцeĭ tot че s'a relatat în kaпitolȣl IV шi V.

— Шi пentrȣ че nȣ 'mĭ aĭ deskoпerit toate ачestea din kaпȣl lokȣlȣĭ? Astъzĭ nȣ ar fi ajȣns lȣkrȣl ачi! Toцĭ îmĭ daȣ kote kъnd te vъdȣ; toцĭ zikȣ la vederea Mistiчeskȣlȣĭ:

„Eaka bъrbatȣl Doamneĭ Чerbȣreanȣ!"

— Lȣmea ziче ачeasta?

— Lȣmea ziче mȣlte; шi inima mea de veriшoarъ sъngerъ; dar îmĭ trebȣea пrobe, пrobe aȣtentiче. Astъ searъ le-am kъпъtat, шi цi le am dat în mъпъ. Kȣm îцĭ veĭ aшterne, aшa veĭ dormi.

— Mersi, mersi. Alergȣ . . .

— Înkъ ȣnȣ kȣvъntȣ. Kȣmпъrъ ȣnȣ bȣldogȣ ka sъ 'цĭ пъzeaskъ noaпtea kȣrtea. Пȣпe sentinelle îmпregiȣrȣl kaseĭ, sȣb kȣvъntȣ kъ niшte xoцĭ aȣ de gъndȣ a te jefȣi. De treĭ orĭ пe noaпte, insпekteazъ singȣr kasa, kȣrtea, grъdina, шi dъ okolȣ kaseĭ.

„Nȣ ȣita kъ Don Juan fȣ askȣns de amanta lȣĭ sȣb пerina eĭ de kȣlkatȣ. Пreпarъ în fine o lovitȣrъ de statȣ (coup d'état) kare sъ 'цĭ assigȣre, mъkar пentrȣ dȣoĭ anĭ, amorȣl шi stima femeiĭ, resпektȣl шi admirarea lȣmiĭ; o lovire de statȣ kare sъ fȣlgere пe inemiчiĭ tъĭ, шi din kare tȣ sъ eшĭ triȣmfъtorȣ. Îцĭ rekomand kȣ deпadinsȣl rъbdarea, iпokrisia, neînkrederea, makiavelismȣl lȣĭ Meternix în kestiȣnea mъчellȣlȣĭ din Galiцia.

— Destsl. Am ingelles. Mъine igi voiš rannorta totsl. Adio!

La revedere! Illi... sъnge-reve!....

„Ax! oftъ Efimiga, dsne nlekarea Чerbsreanslsi, de че ns ssnt eš în loksl lsi? Nerodsl aчesta va komnromite totsl. Asemenea loviri de stat se fakš adesea în kъsniчiї de felsl aчesta, ka ші în soчietъgi de felsl чellei franчese; însъ ns de bъrbagi ka vъrsl meš, niчi de Domnitori ka Bibesks la 1848, saš ka Karol X la 1830; чi de bъrbagi ka Mistiчesks, saš de Чesari ші Nanoleoni. În fine, omsl nronsne ші Destinsl disnsne. Rsbikonsl e treksl; înainte!...“

Efimiga ssnnъ, ші fata din kasъ intrъ.

— Ileano, mъine sъ 'mi gъseшti o bskъtъreasъ, sns feчorš ш'o fatъ în kasъ.

— Nentrs Dsmneata?

— Nentrs o rsdъ a mea; dar oameni kredinчoші ka tine, kъrora sъ le dai kъte trei galbeni ne lsnъ; daka vor fi kredinчoші, le vom da ші bakшiш bsnš.

— Am ingelles.

— Mъine se gi se fakъ zioъ în Tъrgsl-Kskslsi; kъnd m'oiš deшtenta, sъ aflš la skarrъ ne kъte 'ші trei aчeшiї servitori.

— Am ingelles.

— Dar sъ ns шtie nimeni. Anrono. Чe tot kas n'aiчi Ionigъ, feчorsl Mistiчeskslsi?

— Konoisl goneшte iensrile în krъngš. Dar n'am înebsnit sъ 'mi legš singsrъ de gъtš o neatrъ de moarъ.

— Fereшtete de ellš ka de fokš; kъчi este sns vagabondš kare te va faчe nenoroчitъ. De te va isnili чeva desnre mine, sъ ns 'i snsi nimik, kъ e vai de tine!

— Baĭ de mine, kokoniцъ, de kъnd te slȣjeskȣ, mъ kȣnoшtĭ . . . . .

— Цine o rokie della mine, шi fiĭ kredinчoasъ; eȣ mъ gъndeskȣ la ferichirea ta.

— Sъrȣt mъinele, kokoniцъ.

— Dȣte de te kȣlkъ; шi mъine пъпъ 'n zioъ sъ fiĭ în Tъrgȣl Kȣkȣlȣĭ.

— Lasъ-te ne mine.

Dȣпе o orъ della aчeastъ konvorbire, Ioniцъ era în faцa Mistiчeskȣlȣĭ, kare aflasse della fidelȣl sъȣ servitorȣ atъt konversaцia Efimiцeĭ kȣ Чerbȣreanȣ, kȣm шi konversaцia Ileaneĭ kȣ stъпъпа eĭ: Ioniцъ era drъgȣцȣl ileaneĭ ш'allȣ Marisцeĭ tot de-odatъ; пe amъndȣoъ le lȣbea din ordinȣl Mistiчeskȣlȣĭ.

— Sъ trъeшtĭ, Ioniцъ, zisse Mistiчeskȣ. Dȣte mъine în tъrgȣl kȣkȣlȣĭ înaintea Ileaneĭ; шi tokmeшte tȣ servitoriĭ trebȣinчoшĭ, oameпĭ kȣnoskȣцĭ цie пentrȣ kredinцa lor, шi kъrora sъ le daĭ kъte treĭ galbenĭ dela цine, kȣ kondiцia d'a пe sпȣпe tot чe se va пetreчe în kasa Чerbȣreanȣlȣĭ, шi d'a пe servi interesele kȣ kъldȣrъ. Цine шase galbenĭ пentrȣ arvȣпъ, kъte dȣoĭ galbenĭ de omȣ. Askȣndete în vre o kъrчȣmъ d'allъtȣrea; шi kъnd veĭ zъri пe Ileana, aratъ o lor, шi eĭ sъ iasъ înaintea eĭ, stъrȣind a fi пriimiцĭ de dъnsa kȣ orĭ чe пreцȣ.

— Veĭ fi mȣlцȣmit de mine, în aчeasta ka în toate.“

Sъ venim akȣm la Чerbȣreanȣ.

Kȣm sosi a kasъ, komъ пe Marisцa, o bъttȣ bine шi o ameninцъ kȣ пistolȣl ka sъ'ĭ sпȣie чe шtie despre Avestiцa; Marisцa пъzi o tъчere пrofȣndъ, kȣ toate maltratъrile шi ameninцъrile.

Чerbȣreanȣ se îndrentъ aпoĭ kъtre kamera Aves-

tiцeĭ, kare se kȣlkasse. Bъttȣ în ȣшъ, ea nȣ resпȣnse; bъttȣ maĭ tare, ea se пrefъkȣ kъ se deшteaпtъ.

— Чine e la ȣшъ? Întrebъ ea.

— Eȣ̆, deskide, resпȣnse ellȣ̆.

— Tȣ eшtĭ, Iorgȣle?

— Eȣ̆. Deskide maĭ iȣte.

— Чe vreĭ?

— Deskide, rъkni bъrbatȣl ka ȣnȣ̆ tigrȣ.

Avestiцa deskisse ȣшa.

— Чe vreĭ la ora asta? îllȣ̆ întreabъ ea.

— Voiȣ̆ keile Dȣmitale, toate keile.

— Чe sъ faчĭ kȣ elle.?

— Asta e treaba mea.

Bъrbatȣl zъri keile пe o masъ, le lȣъ шi înчeпȣ sъ kaȣte пrin toate kȣtiile nevesteĭ.

— Чe 'пsemneazъ asta? întreba ea.

— Asta e treaba mea, resпȣndea ellȣ̆ mereȣ̆.

Ea lȣъ o karte шi se пrefъkȣ kъ чiteшte. Чerbȣreanȣ nȣ gъsi nimik, шi eшi afarъ, lȣъnd toate keile. Dȣпe o seшi orъ, Mistiчeskȣ dette semnalȣl. Avestiцa deskisse fereastra, dette billetȣl шi пriimi resпȣnsȣl din kare afflъ tot чeea чe se пetrekȣsse în aчea searъ între vara eĭ шi bъrbatȣl sъȣ̆, шi între Efimiцa шi Ileana.

Dȣпe dȣoъ ore, чineva bъtea înчet în ȣшa kamereĭ Avestiцeĭ, kare era deшteaпtъ. Ea se dette jos, шi пȣsse ȣrekea la ȣшъ.

— Kokoniцъ, kokoniцъ.

— Tȣ eшtĭ, Mariȣцo?

— Eȣ̆, deskide.

— Iorgȣ s'a kȣlkat?

— S'a kȣlkat.

Avestiца deskisse ѹша, ши Mariѹца i narrъ tot чe se netrekѹsse între ea ши Iorgъ, adъogъnd kъ ellѹ a kъѹtat nrin toate dѹlannѹrile, kъ a sokotit ne toцĭ servitoriĭ, ши le a zis k'a dѹoa zi sъ iasъ toцĭ din kѹrtea lѹĭ.

— Of! Kokoniцъ! înчenѹ a nlъnge Mariѹца, kъnd mъ gъndeskѹ kъ te lasѹ singѹrъ kѹ kokonѹ Iorgѹ!..

— Fiĭ liniшtitъ! Пeste o sъntъmъnъ saѹ dѹoъ, veĭ veni iar. Пъn' atѹnчĭ, stъnъnѹl tъѹ e Ioniцъ. Цine dѹoĭ galbenĭ, ka sъ aĭ kѹ чe trъi nънъ la întѹrnarea ta aiчĭ. S'aѹzim de bine!

— Sъrѹt mъnѹшiца, kokoniцъ! Dѹmnezeѹ sъ 'цi dea dѹne inima Dѹmitale чea bѹnъ ши miloasъ!

— Amin.

A dѹoa zi Avestiца, ka sъ addoarmъ ne toцĭ, se dѹsse se netreakъ toatъ zioa la Efimiца, nrea iѹbita eĭ veriшoarъ, nrefъkъndѹ-se kъ nѹ шtie nimik. Seara tъrziѹ se întѹrnъ a kasъ, gъsind kasa skimbatъ ши alцĭ servitorĭ în kѹrte.

— De чe-aĭ gonit, dragъ, toцĭ servitoriĭ? întrebъ nevasta kѹ mirare ne bъrbъцellѹl eĭ.

— Fiind kъ dѹoĭ ereaѹ înцelleшĭ kѹ niшte xoцĭ, kari s'aѹ nrins de noliцie astъ noanle, ши kari kѹgetaѹ a mъ fѹra ш'a mъ ommorî; iar ne jѹnъneasa Mariѹца am gonit-o, fiind kъ am gъsit în lada eĭ maĭ mѹlte lѹkrѹrĭ fѹrate.

— Trebѹe sъ kaѹtѹ шi eѹ nrin lѹkrѹrile melle; noate 'mĭ o fi fѹrat шi mie mѹlte lѹkrѹrĭ. Цine kredea kъ aчeastъ fatъ sъ fie nimikъtoare?

Avestiца se nrefъkѹ kъ krede, ши kъѹtъ dѹoъ ore nrin lѹkrѹrile ne ѹnde bъrbatѹl skotoчisse toatъ zioa ши toatъ noantea.

Пe kъnd Чerbȣreanȣ da relaцiȣnĭ Efimiцeĭ desпre челle întъmпlate dolla desпъrцirea lor, Mistiчeskȣ aшeza шi ellȣ din пarte'ĭ bateriile salle formidabile, dirrigeate kontra Чerbȣreanȣlȣĭ шi kontra Efimiцeĭ.

Maĭ ъntъiȣ Avestiцa, ka sъ joaчe o festъ bъrbatȣlȣĭ eĭ, dȣпe îndemnȣl lȣĭ Aleksȣ, dette Karolineĭ ȣnȣ billetȣ kъtre Efimiцa, tokmaĭ kъnd Чerbȣreanȣ intra пe пoartъ.

— Ȣnde te dȣчĭ? întrebъ aчesta пe Karolina.

— La kokoniцa Efimiцa.

— Пentrȣ чe?

— Sъ'ĭ daȣ ȣnȣ rъvaшȣ.

— Addȣ sъ'lȣ vъzȣ.

Fata din kasъ i dette billetȣl, чe era liпit kȣ bȣllinȣ; bъrbatȣl îllȣ desigillъ, шi чiti чelle ȣrmъtoare:

Veriшoarъ,

„Vino azĭ sъ петreчem îmпreȣnъ. Iorgȣ пleakъ la „vînъtoare, шi vine пoimъine. Am sъ'цĭ komȣnikȣ mȣlte „lȣkrȣrĭ interesante. Te aшteпt.“

Vara ta devotatъ.

Avestiцa Чerbȣreanȣ

Bъrbatȣl bъgъ billetȣl în пlikȣ.

— Цine, dȣte kȣ dъnsȣl, шi întoarчete kȣrъnd.

Aпoĭ se îndreпtъ шi ellȣ пe altъ kalle kъtre Efimiцa.

Efimiцa se gъtia sъ iasъ, kъnd se întъlni kȣ vъrȣl sъȣ în пragȣl ȣшeĭ.

— Aĭ чerчetat billetȣl чe пriimiшĭ akȣm della Avestiцa?

— Nȣ e nimik interesant.

— Aпrînde o lȣmînare, ka sъ'lȣ̆ чerчetъm: aчi trebȣe sъ fie vr'o dievolie.

— Se пoate.

Чerчetarъ billetȣl în toate kiпȣrile; dar пȣ пȣtȣrъ deskoпeri nimik; kȣ toate aчesta, sȣb rîndȣrile skrise, eraȣ̆ alte rîndȣrĭ kȣ adressa Mistiчeskȣlȣĭ, шi пe karĭ пȣmaĭ aчesta le пȣtea чiti. Era ȣnȣ̆ Пost-Skriпtȣm kare ziчea:

„Alekȣle, пȣ пȣtem konta пe fata din kasъ, fiind „frikoasъ шi korȣmпъ. Gъndeштete la altȣ̆ Merkȣrȣ̆. „Te sъrȣt d'ȣnȣ̆ millionȣ̆ de orĭ. Iorgȣ a înчeпȣt a se „mȣia. Sпerȣ̆ a triȣmfa kъt de kȣrъnd. Azĭ пleakъ la „vînъtoare.“

Efimiцa rȣпse billetȣl шi arȣnkъ bȣkъцellele пe jos; dȣпe пlekarea eĭ, Ileana adȣпъ toate bȣkъцellele, шi le dette lȣĭ Ioniцъ; aчesta le dette Mistiчeskȣlȣĭ, kare le lipi la lokȣ̆, шi aflъ Пost-Skriпtȣmȣl kare vъzȣrъцĭ.

Mistiчeskȣ пȣsse пe Ioniцъ, feчorȣl sъȣ̆, kare avea o frȣmoasъ skriпtȣrъ, a skrie ȣnȣ̆ billetȣ̆ destinat пentrȣ Efimiцa, ka din пartea ȣnȣĭ adoratorȣ̆ allȣ̆ eĭ; шi în kare î ziчea ka în viitorȣ̆ întъlnirile lor sъ fie la Чerbȣreanȣ, чe este iniцiat în sekretȣl lor, шi kiar mijloчitorȣl amorȣlȣĭ lor. Fъkȣ aпoĭ sъ kazъ aчestȣ̆ billetȣ̆ în mъпa mameĭ Efimiцeĭ. Aчeastъ deskoпerire revoltъ atъta de mȣlt пe mama aчestia, înkъt, dȣпe чe sъпȣпъ bine kaпȣl пeпotȣlȣĭ eĭ Чerbȣreanȣ, interzisse aпoĭ Efimiцeĭ în viitorȣ̆ mergerea la Avestiцa, шi eшirea eĭ din kasъ fъrъ dъпsa.

Efimiцa inцellesse jokȣl, шi îngiцi xaпȣl. Dȣпe esemпlȣl dat de Mistiчeskȣ, vara Avestiцeĭ fabrikъ шi ea ȣnȣ̆ billetȣ̆ anonimȣ̆ kȣ adressa Avestiцeĭ, ka din

— Jȣrĭ tȣ пe! viaцa maiчeĭ talle kъ 'цĭ am dat eȣ vr'odatъ o razъ de sпeranцъ?

— Jȣrȣ̆.

— Morĭ dar, sпerjȣrȣle!

Zikъnd aчeste vorbe, Aveстiцa deskъrkъ ȣnȣ̆ glonцȣ̆ al revolverȣlȣĭ allъtȣrea kȣ vъrȣl eĭ....

La aчestȣ̆ sgomotȣ̆, bъrbatȣl шi martoriĭ intrarъ repede în kamerъ, ȣrmaцĭ de toцĭ servitoriĭ. Fratele Efimiцeĭ, de sпaimъ, kъzȣsse jos, pallid шi tremȣrъnd.

— Bine aцĭ venit! zisse ea чellor de faцъ. Miserabilȣl aчesta a voit....

— Destȣl! întrerȣmпse Чerbȣreanȣ. Am vъzȣt ш'am aȣzit totȣl.

„Domnȣle, adъogъ ellȣ̆, adressъndȣ-se kъtre vъrȣl sъȣ̆, eшtĭ ȣnȣ̆ infamȣ̆; шi kȣnoskȣ̆ пe aȣtorȣl aчesteĭ farse. Akȣm înцelleg totȣl. Dȣtte de sпȣne aчelleĭ intrigante kъ o dispreцȣeskȣ̆; kъ d'azĭ înainte sъ nȣmaĭ kalчe în kasa mea.... Eшĭ, Domnȣle; шi mȣlцȣmeштete kȣ atъta."

Fratele Efimiцeĭ eшi rȣшinatȣ̆ шi konsternat; iar martȣriĭ fъkȣrъ komпlimentele lor sinчere aчesteĭ Lȣkreцiĭ romъne, demпъ пepoatъ a Lȣkreцieĭ lȣĭ Kolatinȣ̆, kare пrovokasse kъderea tiranȣlȣĭ Tarkvinie, шi пroklamarea de kъtre Brȣtȣs a reпȣblicheĭ romane.

Dȣпe пlekarea martȣrilor, Чerbȣreanȣ kъzȣ în ցenȣkĭ la nevasta lȣĭ, шi 'ĭ deskoпeri totȣl, чerъnd graцie.

— A! пȣiȣl de шarpe! strigъ Avestiцa. Îmĭ da sъrȣtarea lȣĭ Iȣda! Tokmaĭ ea vine sъ bage intrigъ întrе mine шi tine! Kъnd va afla Mistiчeskȣ aчestea, se va krede insȣltat; шi, kȣ dreпt kȣvъntȣ̆, va rȣmпe orĭ чe legъminte k'ȣnȣ̆ amikȣ̆ kare l'a bъnȣit пentrȣ adȣoa oarъ!

— Avestiцо, te konjsrš пe koпillsi tъš, пs sпsпe nimik d'aчestea Mistiчeskslsĭ.

— Dar martorii kari fsrъ faцъ la aчestš skandalš, пs vor vorbi eĭ? E ks пstinцъ a пs afla Mistiчesks aчeasta? Шi vara ta, se va oпri ea aчi?

—Orĭ ksm, пoĭ sъ пъzim tъчerea. În fiпe, m'am înkrediпцat de inoчeпцa ta.

— Te ertš, fiind kъ aĭ avst simпlitatea a krede пirele sпeĭ femeĭ kare a vrst sъ'шĭ resbsпe ks miпe пeпtrs disпreцsl чe'ĭ aratъ Mistiчesks. Vaĭ! чe strikš eš daka Mistiчesks o disпreцsieшte?„

Чerbsreans era mistifikat пe de пlin.

Ellš sъrstъ mъпa Avestiцeĭ, kare din aчellš minstš deveni idolsl lsĭ. Ea illš sъrstъ пe obrazš. Agsrida se fъks miere.

CAPITOLU IX

O galerie de tablouri conjugale.

La o sentъmъnъ della sчena deskrisъ la finele kanitolslsї nreчedentš, Чerbsreans dette o seratъ msѕikalъ snde invitъ msltъ lsme, ші nentrs kare keltsi mslці dskaці, kъштigaці in kъrці ks kъteva zille înainte.

Sallonsl era destinatš nentrs danцš; o kamerъ, nentrs damele kari jskaš lotonš; o altъ kamerъ, nentrs bъrbaціі kari jskaš stosš ші nreferanцъ; o altъ kamerъ, nentrs diskѕціsnї litterariї ші nolitiчe; în fine, o kamerъ nentrs bsfetš, kare ellš singsrš kosta 50 dskaці. Bskѕria era generalъ; ші feriчirea eroilor nostriї în kslme!

Din întъmnlare, mъ aflam ші eš la aчea seratъ mѕsikalъ, invitatš de Чerbsreans, ks kare fъkssem ksnoштinцъ de kѕrъnd. Mistiчesks ksnoштea intriціele amoroase alle чellor maї mslte femeї din чelle de faцъ.

— Ts ns danціі? mъ întrebъ Mistiчesks.

— Îmї nlaчe maї mslt sъ admirš ne чeї чe danцъ bine, dekъt sъ mъ esnsiš eš la rїssl aчestora.

— Ksm se vede, eштї tare ambiціosš!

— Ns voiš sъ deviš ridikolš.

— Veї fi dar sn bъrbatš nonredestinatš, daka 'цїe frikъ de ridikolš.

— D'ačeea mъ mi kodeskŏ a mъ însъra, temъndъmъ a nъ da neste vr'ъn Drъkъшorŏ de nevastъ sъb forma ъnъĭ Angelŏ de fatъ.

— Aĭ kъvъntŏ; kъsъtoria kъ fete e în genere o lotъrie, ъnde čineva abia kъштigъ ъnŏ nъmъr la o mie. Eŏ sъnt xotъrъt a lъa de nevastъ o vъdъvъ.

— Îmnъrtъшeskŏ gъstъl D-le, fiind kъ merџĭ la sigъrŏ. Trebъe sъ kъnoшtĭ mъlte dame din čelle de faџъ?

— Maĭ ne toate.

— Sъnt kъriosŏ s' aflъ kъte dintr'ъnsele sъntŏ oneste шi virtъoase?

— Dъne terminarea kadrillъlъĭ, ъnde sъnt angajeatŏ kъ Doamna kaseĭ, voiŏ satisfače dorinџa Dъmitale."

Într'adevъr, dъne terminarea ačellъĭ kadrillŏ, ъnde maĭ toate Damele шi Damičellele danџarъ kъ adoratoriĭ lor, Mističeskъ înčenъ astfel:

— Vom treče în revistъ nъmaĭ ne femeile mъritate; nentrъ vъdъve sъnt indъlџentŏ. . . .

„Vezĭ tъ ačea femee kare шade în ačellŏ fotoliŏ, allъtъrea kъ ačellŏ jъne, bine kostъmatŏ? Este soџia ačellъĭ bъrbatŏ kare seamъnъ kъ Vъlkan, шi kare joakъ nreferanџъ lъngъ D-nъ Z. . . . Kъnd s'a însъrat, ellŏ era de 50, шi ea nъmaĭ de 17 anĭ; de шi formaŏ amъndъoĭ ъnŏ mare kontrastŏ în toate, ea konsimџi ъnsъ a 'l lъa de bъrbatŏ, kъ skonъl d'a avea o skъzъ în viitor la nekonsekъinџele eĭ. Ellŏ transnortъ ne nevasta lъĭ la џarъ, kiar a doъa zi dъne kъnъnie. Temneramentъl eĭ, edъkaџiъnea eĭ, sočietatea în kare trъisse ka fatъ, o fъkъrъ nekonsekъintъ la o sъптъmînъ della kъnъnie. În шase lъnĭ de varъ kъt a шezъt la џarъ, a skimbat шase kъrtizanĭ, narte шnieganĭ, narte kъllъtorĭ, narte večinĭ nronrietarĭ, toџĭ de differite nъanџe шi kondiџiъnĭ.

— Шi bъrbatвl eĭ?

— Vedea, шi nв vedea. . . . Ea avea asвnra lвĭ o mare avtoritate moralъ.

„Veni earna, шi ea se strъmвtъ în oraшв; шi nвmaĭ voi sъ шeazъ kв bъrbatвl eĭ la џarrъ, kв niчĭ вnв nreџв.

— Sвb чe nretestв?

— Kъ e amalalъ. De kъte orĭ bъrbatвl venea în oraшв, saв ka sъ se distreze, saв nentrв vr'o trebвinџъ, nevasta lвĭ era tot de-вna în aшternвtв, sвfferind, kъnd de migrenъ, kъnd de kolikъ, kъnd de stomaxв, kъnd de frigвrĭ. . . . Sвfferinџele eĭ însъ ereaв nвmaĭ zioa; Lвna inflвinџa mвlt asвnra sistemвlвĭ eĭ nervosв, fiind-kъ maĭ în toate nonџile era sъnъtoasъ. . . .

— Kъџĭ anĭ de kъnd s'a mъritat?

— Dвoĭ-snre-zeчe anĭ. Este femeea чea maĭ вшвrikъ din kъte am vъzвt шi'am aвzit. Kв toate aчestea, are inimъ bвnъ; aшa de bвnъ, în kît nв шtie refвsa nimik nimвnвĭ. . . . Kъnd veĭ чerчeta lista konkвistelor salle, te veĭ mira vъzъnd вnв isnravnikв allъtвrea k'вn logofeџellв, вnв artistв allъtвrea k'вnв linџkanв, вnв maiorв allъtвrea kв вnв kadetв, вnв nrofessorв allъtвrea kв вnв elevв de 15 anĭ. . . . Sвma totalъ a mвritorilor ne kare koketta noastrъ 'ĭ-a fъkвtв feriчiџĭ, se вrkъ la 40, minimum.

„În fine, maĭ deвnъzĭ, bъrbatвl aчella kare шode kolo ne gъndвrĭ, se înamorъ de dъnsa; ĭ mвrisse nevasta de kъteva lвnĭ; inima lвĭ avea nevoe de konsolaџiвne! Ellв tot deвna kritikasse n'aчeastъ kokettъ, kritikasse tare шi în nвblikв kondвita eĭ skandaloasъ; se înamorъ însъ de dъnsa, шi 'ĭ nromisse a o lвa de soџie. Nвoвl adoratorв, kare trъia ka вnв er-

mitŏ de la moartea nrimeĭ lsĭ soцiĭ, deveni d'odatъ snŏ jsne galantŏ, чe smbla tot narfsmatŏ, tot mъnsmatŏ, шi nsmaĭ în trъssrъ. Toate nonцile le netreчeaŏ înamoraцiĭ ne kъte o kolinъ, admirъnd frsmsseцea nonцilor, шi noesia loksrilor romantiчe. Într'o searъ însъ eĭ fsrъ ssrnrinшĭ de bъrbatŏ gsrъ în gsrъ. Bъrbatsl infsriatŏ ameninцъ ne rivalsl sъŏ ks moartea, daka ns va rъmne îndatъ aчeastъ legъtsrъ kriminalъ. Amantsl sneriatŏ înkide sшa amanteĭ, kare intrъ noantea la dînssl ne fereastrъ. Agsrida se faчe miere. Konsъngeniĭ amantslsĭ, dejskaцĭ în intrigele lor (kъчĭ eĭ deшteптasserъ gelosia în ssffletsl ammorцit al bъrbatslsĭ) srzeskŏ o nsoъ intrigъ. Пsnŏ ne snŏ quidam a se înamora de koketta noastrъ; aчestŏ quidam era în disgraцia Afroditeĭ; koketta komsnikъ srgia Afroditeĭ isbitslsĭ amantŏ шi fiitorsl eĭ konsoarte. Aчesta kade la aшternstŏ; mediksl ksrantŏ, kъшtigatŏ de konsъngeniĭ amalatslsĭ, i deklarъ kъ malatia e mortalъ, fiind veninatъ; kъ singsrsl mijlokŏ de salvare este a rensnцia nentrs tot de-sna la o femee infidelъ, kare i resnlъteшte într'snŏ modŏ atъt de infamŏ. Din minstsl aчella, amantsl o rъmne ks Dslчineea lsĭ; шi dsne însъnъtoшirea sa, ellŏ se шi însoarъ ks aчea femee, kare danцъ ks D-ns X. . . .

— Dar koketta?

— A чerst desnъrцirea de bъrbatsl eĭ. Konsistorisl este disnss a o desnъrцi.

— Aшĭ dori sъ afls kъsъtoria amantslsĭ kokettei ks nrima шi ks a dsoa lsĭ nevastъ.

— Пrima lsĭ nevastъ, kare a msrit de oftikъ, era o vъdsvъ graцioasъ шi foarte nlъkstъ; dar foarte nekonseksintъ. Ea vъdsvisse maĭ mslцĭ anĭ; în tot

timпѕl ачesta trъisse ka o reginъ: n'avea kasъ, n'avea masъ. Мънка la konsъngeniï eï, dormia la amичele eï intime. Бъrbatѕl cï, jѕne atѕnчï de vr'o 25 anï, se înamorъ de dънsa; ші, fъrъ voea пъrinцilor, se kѕnѕnъ kѕ ea la ѕnѕ satѕ. Ellѕ se пѕrtъ kѕ nevasta lѕï ka ѕnѕ monarxѕ rafinatѕ kѕ ѕnѕ попѕlѕ zavergiѕ. Adio, пetreчerï! Adio, пrimbлъrï! Adio, ballѕrï! O fъkѕ însъ o bѕnъ menagerъ ші o bѕnъ soцie; dar o oftikъ! Dѕпe vr'o 15 anï de kъsъtorie onestъ, ea mѕri, пlънsъ ші de бъrbatѕ ші de toцï kѕnoskѕцiï eï. Кът a trъit kѕ ачestѕ бъrbatѕ, ачea femee a fost ші onestъ ші virtѕoasъ. Че e drепt, nѕ nѕmaï kondѕita бъrbatѕlѕï, чi ші amorѕl eï пentrѕ dънsѕl a kontribѕit mѕlt la ачeasta. Daka ачest diпlomat avea nenoroчirea a lѕa de nevastъ пe koketta, kѕ kare se înamorъ dѕпe moartea nevesteï, kѕ toatъ diпlomaцia lѕï, era sъ fie minotaѕrisatѕ. Kѕ a dѕoa nevastъ, ellѕ trъeште bine; întъiѕ, fiind kъ ea îllѕ stimeazъ: a lѕato fъrъ zestre; ш'al dѕoilea, fiind kъ ellѕ este ѕnѕ бъrbatѕ kare nѕ se lasъ a fi minotaѕrisatѕ.

— Dar ачea Damъ, kare пare a nѕ fi în toate minцele eï?

— Ax! frate! Este o nebѕnъ de Balamѕk! Штiï kare e бъrbatѕl eï? Ачella kare fѕmeazъ пe gъndѕrï în kamera de diskѕцiѕnï, rezimat de sobъ. Este ѕnѕl din чeï maï onorabilï бъrbaцï: karakterѕ, inimъ, kѕltѕrъ, sпiritѕ, nimik nѕ'ï liпseште. Eï bine! Înkiпѕeштeцï kъ este omѕlѕ чellѕ maï nenoroчitѕ din lѕme!

— Ші чe l'a silit sъ ia de soцie п'ачea nebѕnъ?

— S'a însѕrat la 23 de anï: abia eшisse din kollegiѕ! S'a însѕrat пentrѕ ka sъ fakъ mѕlцѕmirea maïkъseï, kare voia sъ'l vazъ însѕratѕ. D'a doѕa zi dѕпe

kȣнȣніе. s'a kъit; dar, пе de o парte копiĭ, пе d'alta пъ-rinцiĭ, пе d'alta rȣшinea de lȣme, îllȣ fъkȣrъ sъ rabde nebȣniile eĭ, ka шi Sokrate rъȣtatea Ksantiпeĭ. Trebȣe sъ intri în kasa eĭ, ka sъ te înkredinцezĭ kъt trebȣe sъ sȣfere bietȣl bъrbatȣ! A întrebȣinцat omȣl, че e drепt, toate mijloачеle ka s'o dea пе kallea dreantъ; dar kȣ nebȣнȣl чine o skoate la kalle? Пе lъngъ alte nebȣniĭ, 'ĭ a intrat în kaпȣ kъ este шi поеtъ; kъtre toцĭ amiчiĭ bъrbatȣlȣĭ, ea reчiteazъ versȣrĭ fъkȣte de dъпsa, versȣrĭ de nebȣнȣ. Daka bъrbatȣl se înчearkъ a se o-пȣпе la vr' ȣna din nebȣniile eĭ, ea d'odatъ пȣпе mъĭ-nile în шoldȣrĭ, шi înчепе a striga în gȣra mare; „sȣnt stъпînъ assolȣtъ пе gȣstȣrile melle; trъeskȣ kȣ zestrea mea; нȣ'mĭ пasъ de оninia пȣblikъ; daka bъrbatȣl нȣ e mȣlцȣmit de mine, sъ плече; eȣ шtiȣ sъ trъeskȣ fъrъ bъrbatȣ; voiȣ fi maĭ feriчitъ singȣrъ dekъt k'ȣn bъrbatȣ mototolȣ.“

— I trebȣe dar ȣпȣ bъrbatȣ mȣskalȣ? . . . .

— Eȣ n'aшĭ пȣtea trъi o zi kȣ femeea aчeasta.

„Sъ пе întoarчem okiĭ della aчestȣ sпektakolȣ.

— Ia sпȣпemĭ, te rogȣ, чine e Domнȣl aчella bȣrtosȣ шi skȣrt, шi kȣ okelarĭ пе nasȣ, шi kȣ gȣlerȣl a la Meterniхȣ?

— Este ȣпȣ bъrbatȣ пredestinatȣ par excelence. Reпosata nevasta lȣĭ era kъrbȣне akkoпeritȣ, drakȣl însoчonitȣ; d'a dȣoa zi dȣпе kȣнȣніе, ea a minotaȣrisat пе bȣrtosȣl eĭ bъrbatȣ. Era femeea чea maĭ kaпriчioasъ шi maĭ înkъпъцînatъ din kъte am vъzȣt; detesta пе bъrbatȣl eĭ, нȣmaĭ fiind kъ нȣ semъna kȣ eroiĭ din ro-manцȣrile kare чitisse kъnd era fatъ mare.

— Nȣ 'lȣ lȣasse kȣ konsimцimъntȣl eĭ?

— Ba da; însъ нȣ'lȣ stima; s'a mъritat ka sъ se

emanчipeze de tstella пъrinцilor. Dsп'sпš anš de ssferinцe, bъrbatsl o ssrпrinse în flagrantš deliktš ks o kalfъ della o linцkъnie; martorii konstatarъ fantsl; bъrbatsl o пssse într'o trъssrъ ши'o trimisse la пъrinцii eĭ, snde msri de oftikъ, dsп' sпš anš de remsшkare terribilъ.

— Dsmnezeš s'o erte! Dar bъrbatsl aчella ks fisionomia de Xienъ, ши kare kastъ tot în пъmîntš?

— Ellš a цinst dsoъ neveste; чea d'ъntîiš era o femee romantikъ; чea d'a dsoъ, o nebsпъ de felsl aчellia ks kare fъksшiĭ aksm ksnoштinцъ. Avariцia, kalomnia ши golosia, treĭ viцisrĭ domnitoare alle aчestsĭ bъrbatš miserabilš, desgsstarъ de dъnssl пe nevasta lsĭ чea romantikъ, kare 'шĭ smintisse kreeriĭ ks WERTER al lsĭ Goete ши ks LELIA a lsĭ George Sand. Dsпъ treĭ anĭ d'o viaцъ amъrîtъ, ea se desпъrцi de bъrbatsl eĭ, ши se înamorъ dsпe Domnsl aчella kare se пrimblъ пe gъndsrĭ, ks mъînele ala Napoleon, ш, ks faцa a la Neron.

— Aktorsl aчella, esageratš în toate? Aчellš tinš al пoetslsĭ romantikš de D. Millo?

— Ellš înssшĭ.

„Ksm deveni пossessorš пe inima aчelleĭ femeĭ, пъbъdzъiossl eĭ amantš o îmbrъkъ într'sпš kostšm orientalš, ши kamera eĭ o taпiцъ tot dsпe gsstsl orientalš.

— Ksm 'se vede, toate gsstsrile selle ssnt orientale?

— Kam aшa. În liпsa lsĭ, amanta шedea toatъ zioa înkisъ în kamera eĭ, (keiea o пъstra ellš); ши ea пriimia пstreцsl пe fereastrъ, de la o servantъ fidelъ шi devotatъ lsĭ; toatъ zioa o vedeaĭ restsrnatъ пe sofa, ks kafeaoa lъngъ dъnsa, fsmъnd din nergelea,

admirъndѕ'ші nosele ші kostѕmѕl orientalѕ în oglinzele de kleштarѕ alle Оччidentѕlѕi, ші чitind romanцele lѕi George Sand ш'alle lѕi Göete. Seara kamera era lѕminatъ d'o kandelъ koloratъ; ші kъnd amantѕl intra în temпlѕl Afroditeї, o afla пlѕtind într'ѕnѕ пѕorѕ de tѕlѕnѕ; iar ea, toatъ în albe, пъrea o fantasmъ kѕm 'ші o înkiпѕeште imaginaцiѕnea ѕnor пoeцї germanї. În пoпцile чelle frѕmoase, amanцiї rъtъчeaѕ, ka dѕoї Somnambѕlї, пe kreasta kolinelor, пrin vъile obskѕre, п'ъntre stъnчele rîпoase, kontъmпlъnd în tъчere, ore întregї, frѕmѕseцea Lѕneї, mѕrmѕra aпeї, kъntekѕl пrivigetorѕlѕї; în пoпцile пloioase saѕ geroase, eroiї шedeaѕ înkiшї în kasъ, ka ѕrsѕl iarna în vizѕina lѕї, trъind o viaцъ sѕrdanaпalikъ. . . . . Aчeasta a цinѕt vr'o dѕoї anї. Într'o searъ servanta eї aleargъ într'ѕnѕ sѕfflet la medikѕl kѕrantѕ, rѕgъndѕ'lѕ sъ viie iѕte sъ skaпe de la moarte пe doamna eї, kare se înveninasse kѕ ш o r i ч o a ї k ъ. . . .

— Dar чe nevoe a avѕt sъ se omoare? întreabъ medikѕl пe servantъ.

— Bъпѕeште пo Domnѕ k'ar fi xamѕrezat.

— Nѕmaї пentrѕ aчeasta trebѕe o femee sъ 'шї ridiчe viaцa?

Aпoї, de, îllѕ iѕbeште mѕlt! Aшa este пѕstia de dragoste!

— Arde-o-ar fokѕl de dragoste! zisse medikѕl rîzînd.

În fine, kѕ lante dѕlчe ші kѕ sъnge de rъцoї, eroina dette afarъ tot veninѕl destinatѕ пentrѕ шoareчї. Nѕ trekѕ mѕlt, ш' aѕzirъm kъ iar s'a înveninat; d'astъ datъ, tot ajѕtorѕl medikalѕ a fost fъrъ folosѕ. Пe patѕl morцiї, se ziчe k'ar fi пronѕnцat aчeste kѕvinte:

— Of! rъš îmĭ nare kъ morš neutrs šnš. . .“

Moartea îngeцъ ne bszele eĭ sltimsl ksvъntš.“

— Dar ачea femoo makrъ (slabъ), sskatъ, ks trъsъrele fisionomieĭ askзцite, ші kare seamъnъ ks o Veveriцъ?

— E Neaga rea din noveste; femeea чea maĭ ardeatъ din kъte am vъzst. Ea a lsat din amorš ne bъrbatsl ачella snъnš ші sskъцivš, snš omš ardeatš ka ші dъnsa, snš grossolanš innorantš. Шanțe anĭ aš trъit împreунъ, ka kъinele ks nisika. Ea illš чikъlea toatъ zisliцa; ші ks kъt tъчea ellš, ks atъt ea flekъrea. Šneorĭ ellš o înkidea în kamera eĭ, ші ea snъrgea geamsrĭ ші oglinzĭ, ші arsnka tot ne fereastrъ. Într'o zi nlekarъ amъndsoĭ sъ'шĭ vazъ konsъngeniĭ; ші ellš o nъnssti la mamъ sa, o vъdsvъ rea ka ші fiesa; nesto treĭ zille, bъrbatsl se nomeni ks dъnsa în kasъ, ka vînъtorsl ks srssl în snînare. Ellš lsъ atsnчĭ nsшka ш'o oki; ea se nssse la цintъ, ші zisse: „sna, doъ treĭ. Fok!“ *Bъrbatsl* înчenș sъ rîzъ. Nevъstsĭka trismfъ. Toцĭ nrevedeaš k'ачeastъ kъsъtorie o sъ aibъ snš tragikš sfъrшit: dsne stъrsinцa tstsror, Konsistorisl i desnъrцi. Ea este aksm vъdsвъ, ші e atъt de rea, înkъt servitoriĭ ші adoratoriĭ eĭ ns not trъi ks dъnsa dekъt 24 saš 48 de ore, чel mslt. Sъ fereaskъ Dsmnezeš ne totš neamsl omeneskš, ortodoksš ші katolikš, de nikъtsrъ, de fsmš ші de msierea rea.

— Dar ачea famee melankolikъ, kare niчĭ ns danцъ, niчĭ ns vorbeшte, niчĭ ns joakъ lotonš, чi stъ tot ne gъndsrĭ?

— Înfortsnata! Kъsъtoria eĭ este oglinda maĭ tstsror kъsъtoriilor din zioa de azĭ. Înkinsemшteцĭ kъ kъsъtoria eĭ a цinst nsmaĭ o lsnъ.

— Din че кaѕѕъ?

— Din kaѕsa nemernічіеї bърbatѕlѕї eї, kare este aчеllѕ vagabondѕ, destrъmatѕ ші fanfaronѕ. Ellѕ a krezѕt kъ kъsъtoria este o petreчere d'o noapte la balѕl maskatѕ. Vede aчеa femee melankolikъ, i плаче, ші printr'ѕпѕ samsarѕ de kъsъtorії, o ia de nevastъ; keltѕеште la пѕпtъ peste чinчі sѕte de galbenі, a patra parte din zestre; a dѕoa zi însъ se kъеште, se sperie de fapta sa, vede kъ kъsъtoria пѕ 'e o glѕmъ, ші întrebѕinцеазъ mijloaчеle чelle maї infame ka sъ se despарцъ de ea; arѕnkъ kalomniile чelle maї negre asѕпra bieteї femeї, kare are o mie de kalitъцї, ші kare meritъ o soartъ demпъ de inima eї. În fine, prin maniera lѕї brѕtalъ, ellѕ o forцъ a fѕgi la пъrinцiї eї, fъrъ a 'ї înnapoia mъkar zestrea kare a keltѕit'o într'o lѕпъ. Konsistoriѕl a pronѕпцat erї despъrцirea lor, kѕ konsimцimъntѕl amъndѕrora. Kъnd іllѕ întreabъ чineva: „Че tea silit a te însѕra, ш'apoї a'цї lъsa nevasta?“ Respѕпde rîzînd: „Eram beat kînd m'am însѕrat; ш'a dѕoa zi m'am vъzѕt în lanцѕrї, ші am rѕmпt lanцѕrile sklavieї; libertatea e maї skѕmпъ dekъt totѕl.“

„Fie aчеasta o leцiѕne pentrѕ пъrinцї, spre a'шї deskide okiї bine kъnd іші mъritъ fetele.

— Asemenea miserabilї, observaiѕ eѕ, la паціѕnele чivilisate, sѕnt provokaцї de konsъпgeniї femeiї, insѕltatъ kѕ asemenea modѕ infamѕ; ші піпъ în fine, eї sѕnt morцї, ші soчietatea skъpatъ d'astfel de monstriї soчialї.

— La noї e din kontra, fratele meѕ! Asemenea infamї пѕ sѕfferъ nimik niчї din partea legilor, niчї din partea pѕblikѕlѕї, niчї kiar din partea familliilor ofensate; ba sѕnt înkъ bine vъzѕцї, bine priimiцї; ші

orĭ kъnd ши de kъte orĭ vor sъ se maĭ însoare, пъ-rinцiĭ se întrekŭ a sakrifika fetele dѕпе asemenea mon-striĭ.

— Ka la noĭ la nimenĭ! Bietele femeĭ! Elle sѕnt la noĭ niшte adevъraцĭ martirĭ!

„Dar ачea femee înaltъ, orgolioasъ, че 'шĭ dъ ae-rѕl de reginъ?

— E fata ѕnѕĭ ex-boerŭ din пrotiпendada; ши bъrbatѕl eĭ e ачellŭ jѕne intelliginte че daпцъ akѕm kѕ D-na Чerbъreanѕ. Ellŭ este fiiѕl ѕnѕĭ Пostelniчelŭ, lѕat пe пrokoпsealъ de tata nevesteĭ lѕĭ, kare s'a înamorat de dъnsѕl la etatea de 12 anĭ, imitъnd пe mama lѕĭ Remѕs ши Romѕlѕs; kѕ differinцa kъ Rhea Sylvia fѕ îngroпatъ de viъ, fiind k'a violat jѕrъmъntѕl de kastitate fъkѕt п'altarѕl Vesteĭ; iar fata boerѕlѕĭ, kare se krede strenenoata lѕĭ Mirчea Vodъ, fѕ datъ kѕ sila dѕпе fiѕl de Пostelniчellŭ. Dѕпe niшte vekĭ xrisoave, ellŭ se krede a fi adevъratѕl strenenot al lѕĭ Mirчea, eroѕl della Nikoпolŭ; nevasta lѕĭ însъ îllŭ disпreцѕeшte, sѕb kѕvъntŭ kъ ea este astъzĭ fatъ de Mare Vornik, aĭ kъ-ria moшĭ ши stremoшĭ figѕreazъ în bъtъlliile lѕĭ Radѕ de la Afѕmaцĭ, Mixaĭ Viteazѕ ши Mateĭ Bassarabŭ; kъ пrin ѕrmare, ea e nobilъ, ka o fatъ de Lorzĭ Englezĭ; iar bъrbatѕl eĭ, ѕnŭ mojikŭ, ziчe ea; ши 'lŭ trateazъ ka astfel, addѕkъndѕ'ĭ aminte tot deѕna origina lѕĭ пle-beanъ; ши zikъndѕ'ĭ, kъnd i e lѕmea maĭ dragъ: „taчĭ tѕ sъ vorbeskŭ eŭ.

— Aчeastъ kъsъtorie îmĭ addѕчe aminte o trъsѕrъ de sпiritŭ a lѕĭ Solomon, ka koпillŭ. Fiiѕl lѕĭ Davide al Evreilor se jѕka arшiчe kѕ koпiĭ de etatea lѕĭ.

„Ŭnŭ Evreŭ din пoпorŭ se пresintъ la Solomonŭ, пe kъnd jѕka arшiчe:

— Solomoane, ziче israelitȣl, m'a trimis tatъlъȣ David ka sъ'мї sпȣї tȣ пе kare din treї fete sъ іaȣ de nevastъ? Ȣna e maї avȣtъ de kъt mine, alta e maї de neamȣ de kъt mine, alta e de potriva mea.

„Solomon, ȣrmъndȣ'шї jokȣl, respȣnse:

— Taчї tȣ sъ vorbeskȣ eȣ, skoalъ tȣ sъ шezȣ eȣ, fie kȣm voeшtї tȣ.

„Aчeasta o repetъ Solomon maї de mȣlte orї.

„Israelitȣl, omȣ simplȣ, nȣ înџellesse filosofia aчestor kȣvinte; allergъ înapoї la Davidȣ.

— Împъrate, zisse dъnsȣl; Solomon 'mї-a respȣns aчeasta: „taчї tȣ sъ vorbeskȣ eȣ, skoalъ tȣ sъ шezȣ eȣ, fie kȣm voeшtї tȣ."

— Шi n'aї înџellesȣ nimik din vorbele aчestea?

— Nȣ, lȣminate împъrate!

— Kredeam maї de spiritȣ pe fiiї lȣї Israelȣ....

„Askȣltъ dar, zisse Davide; шi bagъ bine în kapȣ чeea чe veї aȣzi.

„De veї lȣa de nevastъ pe fata чea maї de neamȣ de kъt tine, ea îџї va ziчe în toate zillele: „mie mi se kade sъ шezȣ jos, ka fatъ de neamȣ mare; iar tȣ sъ шezї în piчoare, în nain'ea mea, ka ȣnȣ omȣ de rъndȣ, aї kъrȣia moшї шi stremoшї aȣ slȣџъrit ш'aȣ robit la moшiї шi stremoшiї meї." Шi de veї kȣteza tȣ a vorbi ш'a lȣkra ka ȣnȣ bъrbatȣ, ea se va plъnџe la neamȣ-rile eї чelle maї pȣterniчe de kъt tine; шi чellȣ maї tare are maї tot de-ȣna dreptate; шi tȣ veї fi ȣmilit, шi te veї da dȣpe pъrȣ, шi te veї krede feriчit a fi servȣl nevesteї talle. Aї înџelles, fiiȣle allȣ lȣї Israelȣ?

— Am înџelles, lȣminate împъrate! Nȣ voiȣ lȣa de nevastъ o fatъ maї de neamȣ de kъt mine.

— Daka veĭ lѫa de nevastъ o fatъ maĭ avѫtъ de kъt tine, ea îцĭ va ziчe, în tot minѫtѫl: „tačĭ tѫ din gѫrъ, kъ mie mi se kade a vorbi ші'a porѫnчi; iar цie a askѫlta ші'a te sѫпѫne; fiind kъ kѫ zestrea mea trъeштĭ tѫ, din zestrea mea îmbračĭ, kѫ zestrea mea te fѫdѫleштĭ.“

„Ші daka veĭ kѫteza tѫ a vorbi ші'a lѫkra ka bърbatѫ, ka kaпѫ al femeiĭ, ka пъrinte al koпiilor, ka stъlпѫl kaseĭ, nevasta ta se va пlъnge la neamѫrile eĭ чelle avѫte; ші чellѫ avѫtѫ are maĭ tot de-ѫna dreптate; ші tѫ veĭ fi ѫmilit, ші te veĭ krede feriчitѫ a te rѫшi servѫl nevesteĭ talle. Înцelles-aĭ ші ačeasta, fiiѫle allѫ lѫĭ Israelѫ?

— Am înцellesѫ, lѫminate îmпъrate! Nѫ voiѫ lѫa de nevastъ o fatъ maĭ avѫtъ de kъt mine.

— Iar daka veĭ lѫa de nevastъ o fatъ de пotriva ta, niчĭ maĭ de neamѫ niчĭ maĭ avѫtъ de kъt tine; o fatъ kare a fost kreskѫtъ de пъrinцiĭ eĭ în frika lѫĭ Iexova, adikъ în dѫxѫl чellor 12 porѫnчĭ alle lѫĭ Moise; o fatъ al kъria пъrinцĭ aѫ trъit liniштiцĭ ші feriчiцĭ, ші aѫ mѫnчit amъndѫoĭ în dreпtate ші în kredinцъ; o fatъ însfîrшit kѫ jѫdekatъ dreaптъ ші kѫ inimъ kѫratъ; ѫпѫ пъmъntѫ bѫпѫ ші roditorѫ, ѫnde sъmînцa sъ rodeaskъ înzeчit; atѫnчĭ ačea fatъ va fi sѫпѫsъ цie, ka ѫпѫĭ пъrinte; ші te va iѫbi, ka п'ѫпѫ frate maĭ mare; ші te va чinsti, ka пe stъlпѫl familliieĭ, ші ka пe пъrintele koпiilor; ші i va fi eĭ milъ de tine; ші te va îngriji kѫ kъldѫrъ la sѫfferinцe; ші te va mъngъia la nekazѫrĭ; ші va ekonomisi чelle agonisite de tine; ші va fi kasa ta ka ѫпѫ stѫпѫ de miere; ші ea va fi matka stѫпѫlѫĭ, iar tѫ, albina stѫпѫlѫĭ; ші va înflori kasa ta, kare va fi ka ѫпѫ finikѫ resъdit lîngъ isvoarele

anelor, че' ші va da rodѕl sъѕ la timпѕl sъѕ, ші la ѕmbra kъrѕia se va adъnosti kъllъtorѕl obbositѕ; ші konii tъї vor fi niште komorї nentrѕ tine; ші în bъtrъneцele talle челle adъnчї, veї afla ajѕtorѕ ші milъ della konii tъї, kari vor fi împrejѕrѕl meseї voastre ka niште tinere odrasle de finikѕ împregiѕrѕl Kedrilor Libanѕlѕї; ші bine-kѕvъntarea lѕї Iexova fi-va neste kasa ta, ші neste famillia ta, ші neste seminцia ta!

„Înцelles-aї akѕm kѕvintele înцellente alle fiiѕlѕї meѕ Solomon?

— Am înцelles, lѕminate Împъrate! Sъ domneшtї anї mѕlцї neste nonorѕl lѕї Israelѕ! Fiiѕl tъѕ челlѕ înцellentѕ va faче ferichirea sѕnѕшilor lѕї! Voiѕ lѕa de nevastъ no fata чea de notriva mea; ші voiѕ bѕчiѕma înцellenчiѕnea lѕї Solomon la tot nonorѕl lѕї Israelѕ.

— Ѕmblъ sъnъtos! Ші kѕm îцї veї aшterne, аша veї dormi."

Aчestea zise Davide fiiѕlѕї lѕї Israelѕ, kare se în soцi kѕ fata чea de notriva lѕї, kreskѕtъ în frika zeitъцiї; ші trъi nînъ la finele vieцiї lѕї liniшtitѕ, voiosѕ ші feriчitѕ.

— Daka fiiѕl de Пostolniчellѕ, bъrbatѕl aчelleї fete de boerѕ Mare, osservъ Mistiчeskѕ, ar fi kѕnoskѕtѕ înцellentele kѕvinte alle konillѕlѕї Solomon, de sigѕr n'ar fi lѕat de nevastъ no nretinsa nenoatъ a lѕї Цeneш Vodъ ші Mirчea Vodъ.

— Пoate, adъogaiѕ eѕ. Dar kѕnd s'ar nѕblikѕ aчestea, ші le ar kѕnoaшte toцї, krezї-tѕ oare kъ bъrbaцiї ar ѕrma konsiliѕl lѕї Solomon?

— Mъ kam îndoeskѕ: fiind kъ omѕl e lakomѕ ші vanitosѕ din natѕra lѕї; anoї lѕksѕl, adevъrata kangre-

пъ a вnеĭ soчiеtъцĭ, sileшte пe мвлцĭ a къdea în gremalla în kare a къzвt fiівl de Постельniчellв.

— Kвm ne vom aштerne, aшa vom dormi.

— Vezĭ tв пe jвnele aчella kare kвrteazъ n'aчea Damъ în negre?

„Este вn поetв din чeĭ norочiцĭ daĭ voakвlвĭ XIX. Поetвl aчesta observasse la teatrв kъ o Damъ Mare illв aцintъ kв lorneta în toate serele de reпresintaцiвne; înцellesse dar gъndвl kokotteĭ; шi într'o searъ, o aштеntъ la intrarea d'afarъ a teatrвlвĭ.

— Пеrmiteцĭ, vъ rog, Doamna mea, sъ въ fakв o simпlъ шi singвrъ întrebare?

— Borbeшte, Domnвle, i resпвnse Dama Mare.

— Kъnd пotв gъsi пe D-nв Z. . . . . a kasъ?

— Пе bъrbatвl meв? Tot de-вna dimineaцa, între 9 шi 10 ore; seara nв este niчĭ odatъ akasъ. . . .

—Morsi, Doamna mea. Am înцelles. . . .

„A dвoa searъ, поetвl se dвsse la Domnвl Z. . . . . kare liпsea, dar nevasta lвĭ era a kasъ; din nenoroчire, ea nв era singвrъ, шi поetвl se мвlцвmi a 'ĭ lъsa karta de visitъ.

„A dвoa zi, ellв vъzв intrъnd în kamera sa вnв oare kare, чe avea aerвl вnвĭ servitorв de ministrв.

— Aiчĭ шade Domnвl M. . . ?

— Eв sвnt Domnвl M. . . .

— Sвnt della Doamna aчeea kъria 'ĭ aĭ vorbit în skarra teatrвlвĭ, alaltъerĭ searъ. . . . .

— Чe пofteшtĭ?

— Amĭ vrea sъ штiв dakъ Dвmneata eштĭ într'adevъrв D. M. . . ?

— Ka sъ krezĭ kъ eв sвnt D. M. . . . trebвe sъ'цĭ

sпȣiȣ̆ че am vorbit kȣ Doamna E. . . . în skara tea-trȣlȣĭ?

— Аша, Domnȣle.

— Eatъ че-am vorbit kȣ D-na E.... în skara tea-trȣlȣĭ.

„Doamna mea, 'ĭ am zis, kъnd пot gъsi akasъ пe bъrbatȣl Dȣmitale?“

Шi nevasta D-lȣĭ Z. . . . 'mĭ a resпȣns:

—„Seara, nічĭ odatъ; dimineaца, între 9 шi 10 ore.“

— Dȣmneata eшtĭ Domnȣl M. . ., resпȣnse lakeȣl.

Цine, te rog, aчeastъ skrisoare; mi rъmъĭ sъ-пъtosȣ̆!

— Foarte 'цĭ mȣlцȣmim!

Поetȣl desigilъ пlikȣl, шi skoasse ȣn billetȣ̆ пar-fȣmatȣ̆ шi kȣ marginile de ръцea; in billetȣ̆ se zічea:

„Între 12 шi o orъ dȣпe miezȣl noпцiĭ, o femee te va aшteпta la пoarta kaseĭ melle. Kȣvъntȣl de or-dinъ este V e n e r a. Ȣrmeazъ п'aчea femee.

X . . . .

П. S. Arde aчestȣ̆ billetȣ̆.

„Din kontra, zisse пoetȣl, îllȣ̆ voiȣ̆ пъstra, aчestȣ̆ billetȣ̆, ka okiĭ din kaпȣ̆.

Поetȣl nostrȣ, kare serbeazъ пe Sfinцiĭ чeĭ fъrъ de argint, kȣmпъrъ пentrȣ пrima oarъ ȣnȣ̆ borkanȣ̆ kȣ пomadъ шi o stiklъ de es-bȣket; kȣ пomada îшĭ ȣnse пърȣl, шi kȣ пarfȣmȣl îшĭ stroпi toate vestmintele; aпoĭ se dȣsse de îmпrȣmȣtъ della ȣnȣ̆ amikȣ̆ intimȣ̆ ȣnȣ̆ gerokȣ̆ ш'o пereke de mъnȣшĭ. Dȣпe че mъnkъ kъt treĭ шi bъȣ kъt шase, se kȣlkъ; la 12 ore шi jȣmъ-tate din noaпte era la пoarta kaseĭ D-lȣĭ Z. . . .

O femee îllȣ̆ aшteпta în пragȣl пorцiĭ, kȣ цigara în gȣrъ.

— Чe пoftemtĭ, Domnsle? ĭl întrebъ femcea, vъzъndь'lš kъ intrъ în ksrte ka a kasъ la dъnssl.

— VENERA, respsnde noetsl, kъstъndь'шĭ de kalle.

Femeea îllš ajsnse, шi 'ĭ zisse:

— Vino dsne mine.

Поetsl o srmъ. În kansl snei skъrĭ din dos, femeea i шonti la sreke:

— Ia чismele în mъnъ, fiind kъ skîrцie.

— Aĭ ksvîntš, zisse noetsl; шi, asemenea lsĭ Тъstš, ambassadorsl Moldaviei lъngъ Ssblimsl Пadiшax, noetsl remasse nsmaĭ în kъlцsnĭ.

Treks snš koridorš lsngš, abia lsminatš d'o lamnъ msrindъ; treks anoĭ nrintr'o sallъ snaцioasъ, чe servia de anti kamerъ, illsminatъ bine de maĭ mslte lamne. Trekъnd ne lîngъ o sшъ, aszi gsra snsĭ ministrs, чe diskśta ks kollegiĭ sъĭ înaltele kestisnĭ de Statš. Femeea mergea înainte; noetsl o srma. Ellš se onri la sшa konsilisls ĭ de ministriĭ, nssse srekea la sшъ, шi askslts, sĭtъnd Amorsl nentrs Пatrie.

— Trebse, ziчea snš ministrs, sъ sfъrîmъm, k'o singsrъ lovitsrъ, шi ne liberalĭ шi ne retrograzĭ; sъ formъm o kamerъ a noastrъ, ks kare sъ faчem din Romъnia чeea чe a fъkst Kavsrš din Пiemonte. Ssnteцĭ de nъrerea mea?

— Foarte frsmosš, osservъ snš altš ministrs; dar kare va fi nsntsl nostrs de reazimš în aчeasta?

— Пolitika lsĭ Guizot."

Kondsktъtoarea noetslsĭ, kare ajsnsesse la sшa bsdsarslsĭ nevesteĭ D. Z.... se întoarse kъtre favoritsl Msseler:

— Înkalцъle iste, i zisse ea.

Dar kare i fs mirarea kъnd ns vъzs ne nimenĭ

în ȣrma eĭ. Alergъ iȣte înainoĭ, шi remasse îmmъrmȣritъ vъzъnd пe favoritȣl Mȣselor kȣ чismele în stъnga, kȣ ȣnȣ stiletȣ în dreapta, шi kȣ ȣrekea lipitъ de gaȣra broaшteĭ della ȣшa kamereĭ ȣnde diskȣtaȣ D. D. ministriĭ. Se аппropie înчet de dъnsȣl, шi'lȣ trasse de gerokȣ, tokmaĭ kъnd ȣnȣl din ministriĭ ziчea kъ gȣvernȣl trebȣe sъ ȣrmeze politika lȣĭ Guizot. Поetȣl i fъkȣ semnȣ sъ se depъrteze; dar biata femee, palidъ шi tremȣrъndъ, illȣ trъgea tare de mъneka gerokȣlȣĭ; poetȣl, disперatȣ kъ перde шirȣl diskȣцiȣnilor ministeriale, i пȣsse stiletȣl în пeptȣ, ш' o repezi în mijlokȣl salleĭ. Femeea, speriatъ, alergъ la nevasta D. Z.... sъ 'ĭ rapportleze kondȣita negъnditъ шi kompromitabilъ a amantȣlȣĭ.

În timпȣl aчesta, poetȣl aȣzi чelle ȣrmъtoare:

— Korȣпцiȣnea fȣ o armъ fatalъ în mъna lȣĭ Guizot; ellȣ плъti skȣmпȣ aчeasta la Febrȣariȣ 1848.

— Цinta jȣstifikъ mijloaчele. Trebȣe sъ ne sakrifikъm пentrȣ binele Romanieĭ, ka Girondinïĭ la 1793 пentrȣ ferichirea Franчieĭ. Пearъ individȣl, trъiaskъ prinчipiȣl!

— Kȣ legea elektoralъ în vigoare, пȣцine шanse de reȣшitъ! Daka liberaliĭ ar fi kȣ gȣvernȣl, Xidra aristokratikъ ar fi sdrobitъ fъrъ greȣtate.

— Liberaliĭ sȣnt kontra noastrъ; пassiȣnele atъt 'ĭ aȣ orbit пe Demagoцĭ, înkъt eĭ vor lȣkra kȣ Retrograziĭ kontra Gȣvernȣlȣĭ. Gȣvernȣl însъ e tare, шi fъrъ ajȣtorȣl Liberalilor: el are fȣnkцiȣnele, are aȣrȣl, are korȣпцiȣnea soцialъ. Triȣmfȣl e al nostrȣ! Odatъ kъllare, kȣ bȣsdȣganȣl în mъnъ, vom faчe a ni se erta orĭ чe illegalitъцĭ. La votȣ, Domnilor!

— Înkъ ȣnȣ kȣvъntȣ! Eȣ перzȣ maĭ mȣlt de kъt

toңĭ Dвmneavoastrъ: пъпъ erĭ liberalй, azĭ moderatй înfokatй, nerezшind пlanвl nostrв, mъîne eй sвnt mort, mort nolitiчeшte, шi nentrв eternitate!... Nв mъ temй de Kвrtea de Kassaңiвne; mъ temй de kвrtea чea fъrъ anneлй. mъ temй de tribвnatвl istorieĭ. Sъ amъпъm diskвңiвnea, snre a ne maĭ kibzвi, ka sъ nв ne kъim.

— La vot! La vot! strigъ maioritatea.

Пe kъnd ministerвl nroчeda la votй, noetвl se dirigea kъtre kamera Dвlчineiĭ salle, kare 'lй aшtenta în nragвl вшeĭ, fъkîndв'ĭ mereй semne sъ viie maĭ kвrînd.

Atъta fв de mare graba noetвlвĭ, шi frika чe 'lй konrinse kъnd vъzв kв sъnge reчe sitвaңiвnea sa чea kritikъ, înkъt intrъ deskвlңй în kamera Afroditeĭ. Ѹшa bвdвarвlвĭ se înkisse kв keiea ne din întrв.

. . . .

La 3 ore dвne miezвl nonңiĭ, noetвl eшia ne noarta kaseĭ D-lвĭ Z..., kare venisse în dвoъ rъndвrĭ, în noantea aчeea, la вшa kamereĭ nevesteĭ lвĭ, a se informa de sъnъtatea eĭ: fiind kъ ea se nrefъkвsse kъ e amalatъ; шi kъnd nevasta era nedisnвsъ, bъrbatвl resnekta altarвl konjвgalй....

Kвm ajвnse akasъ, noetвl fъkв întъiй o enistolъ anonimъ, adressatъ вnвia din kaniĭ liberalilor, în kare relata kв d'amъnвntвl diskвңiвnea шi deчisiвnea miniștrilor din noantea nreчedentъ; dвn'aчeea fъkв o noesie Dвlчineiĭ salle, din kare koniem o strofъ:

Frвmoasъ eшtĭ o angelй! ka rвmenile ziorĭ.
Ka Lebъda чea albъ nribeagъ nrin grъdinъ,
Чe-aчi o vezĭ ne anъ, aчi iar n'ъntre florĭ:
Aшa narĭ înainte'mĭ, kъnd Zee, kъnd reginъ!"

„Dвlчineea nв se lъsъ maĭ nrejos dekъt noetikвl

eĭ amantŭ; imnrovisъ ші ea o noesie, din kare koniem nrima strofъ:

„Voĭ vъ jskaцĭ adesea k'ънъ чe nerikslosъ,
Kъ Domnitorsl lsmiĭ, kъ seksъl чellъ frъmosъ,
Ksm ъnъ konillъ se joakъ kъ-a foksлsĭ volvoare:
Orĭ чine altъ s'ar arde la'ntъea înчerkare;
Voĭ insъ nъ vъ ardeцĭ, чi ardeцĭ kъ tandreцe...."

Într'o noante, noetsl îmĭ nermisse ъrmъtoarele osservaцisnĭ illsstreĭ salle amante.

— Пentrъ чe eшtĭ infidelъ bъrbatslsĭ Dsmitale, kare nossedъ atъtea kalitъцĭ eminente?

— Пentrъ singsrsl kъvъntъ kъ e bъrbatsl meъ, resnsnse koketa rîzînd.

— Nъ te'nцelegъ, Doamna mea.

— Sъ mъ esnrimъ maĭ limnede: fiind kъ sъnt DAMЪ MARE.

— Maĭ nsцin nъ te'nцelegъ, angelsl meъ.

— Aĭ vъzst renresintъndsse drama intitslatъ TЪRNЪL DE NELE (La tour de Nesle)?

— A! Înцelegъ! Este lege însъ ka toate Damele Marĭ, în kare intrъ markise, baronesse, kontesse, dъчesse, nrinчesse titslare, шi regine kiar, sъ fie toate kriminale?...

— Пoetsle, resnsnse Dama Mare; tъ trъeшtĭ într'o lsme de illssisnĭ! Inima ta kastъ nъ ksnoaшte miseria klasselor din kari fakъ eъ narte! Aflъ dar kъ sъnt dsoъ felsrĭ de miseriĭ: ъna, esteriorъ, materialъ, de strade; miseria orfaneĭ, miseria vъdsveĭ, miseria vslgslsĭ, innorantъ шi îndobitoчitъ, kъrora le linsoшte adesea nъinea din tote zillele; dar aчeastъ miserie, чe este ea oare ne lъngъ miseria inimeĭ чellor din klassele sъneriore alle soчietъцiĭ? Tъ n'aĭ o nara în nsngъ; eшtĭ

însъ чellš maĭ feriчit! Aĭ zъrit la teatrš o Damъ Mare, ци s'a пъrзt kъ 'цĭ faчe kšrte, aĭ kštezat, шi eatъ-te domnš assolštš пe kornšl шi пe inima eĭ. Voeшtĭ sъ te însorĭ? Eĭ bine! Îцĭ allegĭ singšr femeea kare 'цĭ konvine, kš kare te potriveшtĭ la toate; шi eatъte feriчit! Nš este tot astfel kš Damele чelle Marĭ. Margarita de Bšrgognia, din drama TŠRNŠL DE NELE, a lšat de soцš пš Lšdovik X, regele Franцeĭ, fъrъ пlъчerea eĭ: fiind kъ aшa o чerea пolitika kabinetelor resпektive. Eĭ bine! Kornšl bъrbatšlšĭ, inima amantšlšĭ. Înцelegĭ-tš kšm o reginъ a Franцeĭ, dšп'o noaпte de orgiĭ kš gentilomĭ d'aĭ Kšrцiĭ, devine fъrъ voea eĭ kriminalъ? Ea joakъ la lotъrie kaпšl eĭ, reпštaцišnea eĭ de reginъ gilotinatъ, sпъnzšratъ, saš înferatъ în šmerš, ka чellš din šrmъ kriminalš; asta este lškrš šшor? Noĭ însъ, Dame Marĭ, kari nš sšntem regine, esпšnem nšmaĭ reпštaцišnea noastrъ de gentilomš; nš arшnkъm în Sena kadavrele amanцilor nostriĭ d'o noaпte.

— Dar reпštaцišnea šneĭ femei, dšпe пъrerea mea, katъ a fi maĭ skšmпъ dekъt viaцa, de kъt totšl.

— Поetšl meš! Nš šita kъ femeea are o inimъ, în kare Natšra a пšs amoršl, ka šnš пrinчiпiš al vieцeĭ morale. O femee fъrъ inimъ este šnš kadavrš! Kъsъtoriile Damelor Marĭ în genere sšnt niшte kъsъtoriĭ de kalkšlš, de konvenцišne: sšnt šnš kontraktš šnde intrъ averea шi пosiцišnea, ka kondiцišnĭ essenцiale; dar niчĭ averea niчĭ пosiцišnea nš konstitše feriчirea; feriчirea femeiĭ o konstitše nšmaĭ amoršl. A voastrъ gloria, al nostrš amoršl. Пъrinцiĭ meĭ, millionarĭ, avea nevoe de šn ginere kare, пrin пroпriile selle merite, sъ ridiчe famillia noastrъ la чea maĭ în-

naltъ treantъ a soчietъцiĭ. Bъrbatsl meŏ a fost ministrs. Ealъ visвl de aвrŏ al пъrinцilor meĭ!

— Trebвia sъ вrmezĭ imnвlsiвnea inimeĭ Dвmitale de noetŏ; trebвia sъ 'цĭ allegĭ singвrъ bъrbatвl, вnŏ bъrbatŏ noetikŏ ka Dвmneata, nв вnŏ bъrbatŏ nrosaikŏ.

— Nвmaĭ o femee liberъ, o vъdвvъ, noate faчe la noĭ asemenea allegerĭ; saŏ чel nвцin, o fatъ orfanъ, kв altъ edвkaцiвne, шi în alte kondiцiвnĭ; o fatъ însъ ka mine, trebвe sъ alleagъ între bъrbatвl чe'ĭ destinъ пъrinцiĭ, шi între nrostitвцiвne saŏ kъllвgъrie. Ferichirea stъ în rъвl чellŏ maĭ mikŏ. Binele assolвtŏ nв esistъ. Totвl este relativŏ în lвme.

— Шi konklвsiвnea argвmentъriĭ Dвmitale?

— Kornвl, nentrв bъrbatвl kare'шĭ flateazъ vanitъцile; inima, nentrв amantвl kare'mĭ nrokвrъ noesia simцвrilor.

— Mъrgineшtete чel nвцin la amorвl вnвĭ singвrŏ amantŏ.

— Ka kвm aĭ ziчe: „mвlцвmeшtete nвmaĭ kв пъine шi kв anъ, kъnd disnвĭ d'o masъ regalъ.“ Azĭ, noetвl meŏ, e tъrziŏ! Primвl nasŏ kostъ; kъnd te aflĭ în abisŏ, e foarte kв greŏ вrkarea în kreasta mвntelвĭ, n'вnŏ пъrete de stъnkъ ka kremenea.

— Aшa dar, totвl atъrnъ della edвkaцiвne?

— Totвl, totвl! Amorвl шi шtiinцa, mama шi bъrbatвl, catъ sorgintea ferichiriĭ familliei ш'a Soчietъцiĭ.

— Aĭ kвvъntŏ! oftъ noetвl.

— În fine, întrebaiŏ eŏ ne Mistiчeskв, desnodъmъntвl aчesteĭ intrige?

— Ka toate desnodъmintele intrigelor de natвra aчeasta. În linsa noetвlвĭ la цarrъ, вnde aчesta a întъrziat vr'o dвoъ lвnĭ, Dama чea Mare l'a înlokвit kв altвl,

kare, de mi nȣ era noetȣ̆, nȣ era însъ bъrbatȣl eĭ. Noetȣl nostrȣ, ka maĭ toцĭ noeцiĭ, s'a revoltat d'aчeastъ infidelitate; ш'a rȣmnto kȣ amanta lȣĭ чea aristokratъ, trimiцъndȣ'ĭ ȣnȣ̆ billetȣ̆ kȣ ȣrmъtoarea konrindere:

„Чe sъ naшte din nisikъ шoareчĭ mъnъnkъ. Îmĭ nare rъȣ̆ kъ am strikat orzȣl ne giшte. Adio! Rъmъĭ kȣ nrosa, fiind kъ noesia nȣ e de gȣstȣl Dȣmitale."

Dar sъ ne întoarчem nrivirile della asemenea triste tabloȣrĭ. Kȣ kъt te ȣrчĭ maĭ mȣlt în atmosferra soчietъцiĭ, ȣnde ar trebȣi sъ întîlneшtĭ maĭ mȣltъ virtȣte шi nrogressȣ̆, avъnd mijloaчe чeĭ nȣtinцĭ a'шĭ kȣltiva sniritȣl kȣ fakla adevъrȣlȣĭ, шi a'шĭ înobili inima kȣ fakla moraleĭ evangeliчe, kȣ kъt te ȣrчĭ maĭ sȣs ne skarra soчialъ, kȣ atъt afli maĭ mȣltъ denravare, maĭ mȣlt makiavelismȣ̆. Aчĭ resnirĭ ȣnȣ̆ aerȣ̆ de katakombe шi de morminte; aчĭ krima o vezĭ tronъnd, Viцiȣl înkȣnȣnatȣ̆, gerȣl nollarȣ̆ al nobilelor sentimente domnind în toatъ grozъvia lȣĭ. Sъ ne odinim nȣцin nrivirile asȣnra aчellȣĭ tabloȣ̆ de kъsniчie, kare rekeamъ enoka natriarxalъ. Vezĭ-tȣ aчellȣ̆ bъrbatȣ̆ kъrȣntȣ̆, îmbъtrъnit înaintea timnȣlȣĭ nreskrisȣ̆ de legea Natȣreĭ? Amorȣl de libertate шi de naцionalitate aȣ̆ konsȣmat viaцa lȣĭ, nrekȣm fokȣl konsȣmъ чellȣ̆ maĭ gigante arbȣre dȣne sȣnrafaцa globȣlȣĭ. Nъskȣt în atmosfera чea maĭ înaltъ a soчietъцiĭ, ka ȣn allȣ̆ Navel anostolȣl, a rȣmnt kȣ klassa nȣtredъ din kare fъчea narte: ellȣ̆ este ȣnȣl din martiriĭ kaȣseĭ sakre, kare a bъȣt nъnъ la drojdiĭ amara bъȣtȣrъ a esiliȣlȣĭ, a sъrъчieĭ, a ȣmiliriĭ, a nersekȣцiȣnilor, a kalomniilor infame; dar, asemenea stъnчeĭ kȣ farȣl din mijlokȣl oчeanȣlȣĭ, sȣfletȣl sъȣ̆ de elitъ totȣl a bravat.

Vezĭ tȣ aчea femee, kȣ fisionomia ȣneĭ Madone rafailene,

modestъ în kostsmsl eĭ, dslчe în konvorbirea sa, шi ks плъksto maniere? Este konsoarta aчellsĭ bъrbatš kъrsntš, kare, ka шi Tiberiss Graxss, sakrifikъ maĭ mslt de kъt пozisisnea шi viaцa, sakrifikъ famillia lsĭ kiar, пentrs libertatea пoпorslsĭ шi ferivirea пatrieĭ.

Konsoarta lsĭ, kreskstъ în пrinчiпiĭ evangeliчĭ, n'a addss illsstrslsĭ sъš konsorte niчĭ aurul sпolieriĭ saš al trъdъriĭ, niчĭ nobleцea пergamentelor; чi kastitatea, înцellenчsnea, blъndeцea, kaltsra sпiritslsĭ, nobleцea inimeĭ, o ssпsnere de sorъ, amorsl шi stima kъtre bъrbatš, ekonomia kasnikъ: virtsцĭ maĭ skemпe de kъt toate tesasrele, virtsцĭ kari singsre пrodskš ferivirea adevъratъ!

Intrъ în kasa lor; veĭ vedea domnind ordinea, ekonomia, armonia komпletъ. Пe kъnd bъrbatsl assdъ în kabinetsl sъš a lsmina пoпorsl ks fъklia adevъrslsĭ, шi a'ĭ sfъrrъma katenele пrejsdiцiilor ш'alle sklavieĭ, soцia lsĭ virtsoasъ, în mijloksl koпiilor sъĭ, lsminoazъ sпiritsl lor ks шtiinцele folositoare, шi înkъlzeшte inima lor ks foksl sakrs al virtsцilor чetъцeneшtĭ. Bъrbatš шi nevastъ, fie-kare în sfera lsĭ, staš în okiĭ koпiilor lor oglindъ viъ de nobile шi frsmoase essemпle; aчestea пentrs ssflctsl snsĭ koпillš ssnt sigilisl пentrs чeara toпitъ, în kare цifrele se sапъ bine; ssnt dalta пentrs skslпtorš, kare graveazъ adъnk în marmsrъ karakterele чe artistsl voieшte a'ĭ imпrima.

Eĭ bine! Eatъ adevъrata kъsniчie! Eatъ keiea bolцiĭ шi пiatra din kапsl sngislsĭ a nsoslsĭ edifiчiš soчialš, a Erssalimslsĭ чellsĭ nsoš dsпe mallsrile bъtrъnslsĭ Istrs, kare va regenera Orientsl, шi va чivi-

lisa Asia. Eatъ famillia, aĭ kъria koniĭ vor trъi ші vor mѕri ka пъrinџiĭ lor, kari aѕ штiѕt a le insпira, kѕ esemпle frѕmoase, respektѕl ші amorѕl kъtre semeniĭ lor, ші kѕ esemпle istoriче, amorѕl de пatrie, de libertate, de dreпtate.“

CAPITOLU X

Femcea ca amantă.

Din чelle deskrise în kaпitolȣl пreчedentȣ̆, mъ înkredinцaiȣ̆ kъ, din 35 de femei чe s' aflaȣ̆ faцъ la serata mȣsikalъ a Чerbȣreanȣlȣї, maioritatea assolȣtъ era nekonsekȣintъ; dar kȣlпa, kȣm am пrobat în kaпitolȣl II al aчesteї oпere, sȣnt пъrinцiї ші bъrbaцiї femeilor; ka fete ші ka soцiї, elle nȣ пot fi dekъt чeea чe voeskȣ̆ mamele ші konsorцiї lor.

Kȣ toatъ korȣпцiȣnea soчialъ, kare ne aratъ kъ la o sȣtъ de femeї abia noцi afla ȣna ші onestъ ші virtȣoasъ, inima femeiї însъ nȣ este пȣtredъ; sentimentele nobile nȣ sȣnt toчite în aчeastъ inimъ; amorȣl de пatrie ші de libertate nȣ este înцeцat; în fine, f o k ȣ l s a k r ȣ, kare faчe dintr'o femee o Lȣkreцie, o Kornelie, o Genevievъ (a Franцeї) este în inima eї fokȣl akoпerit kȣ чenȣшъ.

Nȣ voiȣ̆ vorbi de 9 Oktomvrie 1857, niчї de 24 Ianȣariȣ̆ 1859, la kari femeea romъnъ, kȣ oare kare kȣltȣrъ, a lȣat o пarte aktivъ, kontribȣind mȣlt la realisarea dorinцelor naцionale.

Viȣ̆ la пroчesȣl aksȣaцilor della 28 Seпtemvrie 1859, ші la allegerile пentrȣ kamera ellektivъ de sȣb ministerȣl Ienȣreanȣ.

Serata mssikalъ de la Чerbsreans a fost la 19 Noemvrie 1859, în nrezioa jsdekъцiĭ nroчesslsĭ de la 28 Sentemvrie de kъtre ksrцile-snite.

Aчestš nroчesš era la ordinea zilleĭ; fъkssse atъta sgomotš, (din kassa nroчedъriĭ anti-konstitsцionale a Gsvernslsĭ Kreцslesks) înkъt tot чe era Romъnš adoвъrat doria trismfsl drentslsĭ, adikъ, akitarea akssaцilor. Afarъ de rssofili ші regslamentari, kari nrin kondamnarea akssaцilor de la 28 Sentv. sneraš reintoarчerea vekislsĭ regimš, чe le da nsterea în mъnъ, toцĭ Romъniĭ doriaš ks sinчeritate шtergerea dsne frsntea Romъnieĭ a neteĭ de revolsцionarъ, natъ ks kare inimiчiĭ цъriĭ, vъzsцĭ ші asksnшĭ, din întrs ші d'afarъ, voiaš s'o înfereze, ka sъ jsstifiчe nrin aчeasta kalomniile lor infame.

Femeile romъne ks oare kare ksltsrъ simцiaš aчeasta ks divinsl lor instinktš; elle kontribsirъ mslt la akitarea akssaцilor de la 28 Sentemv. 1859. Dъm aчi snš esemnls.

Пe kъnd eš treчeam în revistъ ks Mistiчesks femeile oneste ші virtsoase în seara de 19 Noem. 1859, aflate în kasa D. Чerbsreans, aszirъm d'odatъ niшte annlasde freneтiчe, niшte bravo renetate, în kamera destinatъ nentrs disksцisnĭ litterariĭ ші nolitiчe. Toцĭ чeĭ din salla danцslsĭ,ші narte din чeĭ din kamera joksisĭ de kъrцĭ ші de lotonš, alergarъ în kamera de disksцisnĭ, îmninшĭ de ksriositate. Bъrbaцiĭ annlasdaš ne Aчestiцa, doamna kasei, kare era oratorsl femeilor ш'al akkssaцilor della 28 Sentembrie. Ea kombъttea sofismele snsĭ bъrbatš kare înnъrtъшia ideile Retrograzilor, ші kare sssцinea nolitika Gsvernslsĭ.

„Daka noĭ, femeile, am fi fost la 28 Sent. în lo-

kȣl bъrbaцilor, zічea Avestiцa, vъ assigȣrъm kъ Gȣ-vernȣl n' ar fi kȣtezat a faче чeea чe a fъkȣt în пri-vinцa akȣsaцilor; iar ka jȣdekъtorĭ, am krede d'o da-torie sakrъ a akita пe akkȣsaцiĭ пolitiчĭ della 28 Seпt.

„D-nȣ N.... a zis:“ nȣmaĭ kъnd vom avea o gardъ naцionalъ, шi inamovibilitatea fȣnцionarilor, a-tȣnчĭ nȣmaĭ Gȣvernȣl va шti sъ resпekte libertъцile пȣbliчe; шi magistraцiĭ, atȣnчĭ nȣmaĭ vor пȣtea faчe чeea чe чere lȣmea azĭ della dъnшiĭ.“ A vorbi ast-fel, este a пroba kъ soчietatea noastrъ este o tȣrmъ de oĭ, kondȣsъ de varga de ferȣ a kъцiva Desпoцĭ; шi kъ magistraцiĭ romъnĭ nȣ sȣnt dekъt servĭ ȣmilĭ aĭ Gȣvernȣlȣĭ. Daka în fiekare famillie, mama ar ziчe koпillȣlȣĭ eĭ, sora fratelȣĭ eĭ, nevasta bъrbatȣlȣĭ eĭ:“ Kȣm sȣfferiцĭ voĭ, ka чetъцenĭ, asemenea illegalitъцĭ ш'arbitrarismȣrĭ din пartea Gȣvernȣlȣĭ? Vъ temeцĭ de baionetele gendarmilor? Dar чe пot o mъnъ de gen-darmĭ kontra a sȣte de miĭ de чetъцenĭ? Kondȣita по-пorȣlȣĭ la Iȣnie 48, шi la Ianȣarie 59, a dovedit kъ forцa moralъ, kъ DREПTȢL e maĭ tare dekъt forцa brȣtalъ, dekъt DESПOTISMȢL. Vъ temeцĭ oare de пerderea fȣnkцiȣnilor? Eĭ bine! Vom iпotekа averea noastrъ, vom vinde giȣvaerele noastre, vom шti a ne disпensa de lȣksȣl nostrȣ; noĭ kȣnoaшtem ekonomia kasnikъ; fiцĭ voĭ liberĭ, шi daцĭ lȣmiĭ frȣmosȣl esem-пlȣ de чetъцenĭ liberĭ шi de magistraцĭ indeпendinцĭ.

„Dekъt sъ lъsъm koпiilor noştriĭ o пatrie în lan-цȣrĭ, kȣm aȣ lъsato koпiilor lor magnaцiĭ din Пolonia; dekъt sъ vedem koпii noştriĭ smȣlшĭ din braцele noa-stre, шi închiшĭ în пensionatele rȣseшtĭ, ȣnde sъ înve-цe kъ Цarȣl e Dȣmnezeȣ, шi ȣnde sъ ȣite kiar nȣ-mele de пatrie шi de libertate; dekъt sъ vedem, ka

damele пolonese, пe bъrbaцiĭ nostriĭ martirisaцĭ în Siberia пentrȣ toatъ viaцa, moarъ maĭ bine шi копiĭ шi bъrbaцĭ, în lȣnta пentrȣ пatrie шi libertate!“

Aчeste кȣvinte пrovoкasserъ aпlaȣdele generale, кari addȣnasserъ împrejȣrȣl Aveстiцeĭ máĭ пe toate femeile шi máĭ пe toцĭ bъrbaцiĭ din toate кamerele.

„Viȣ la кestiȣnea de faцъ, кare este la ordiпea zilleĭ în toatъ Romъnia, adъogъ oratorȣl femeilor.

„Ka sъ vъ înкredinцaцĭ, Domnilor, къ femeile simtȣ maĭ bine, deкъt mȣlцĭ bъrbaцĭ, asemenea кestiȣnĭ vitale, faкȣ o пropȣnere: sъ se пȣie la votȣ кestiȣnea aккȣsaцilor de la 28 Sеntemvrie; шi vom vedea daкa maioritatea femeilor este пentrȣ saȣ кontra Gȣvernȣlȣĭ.

— La vot! La vot! strigarъ maĭ mȣlte voчe de ambe-seкse.

— Votȣl пe faцъ! zisserъ къteva femeĭ.

Femeile пresinte eraȣ 35. Din aчestea, 30 fȣrъ пentrȣ aккȣsaцiĭ пoliтiчĭ, шi чinчĭ пentrȣ Gȣvernȣ.

În timпȣl aчesta, dȣoĭ servitorĭ intraȣ кȣ dȣoъ tavole, ȣna кȣ niшкotȣrĭ, alta кȣ шamпanie.

Mistiчesкȣ lȣъ ȣnȣ пaxarȣ, шi zisse:

— Ridiкȣ aчestȣ toastȣ пentrȣ seкsȣl frȣmosȣ! Femeea e avangarda Libertъцiĭ ш'a Чivilisaцiȣniĭ. Îmĭ пlaчe a кonstata, кȣ bȣкȣrie шi mъndrie, къ, între damele чe aȣ votat în favoarea aккȣsaцilor, figȣreazъ къteva кa кonsoarte шi кonsъngine alle jȣdeкъtorilor Кȣrцilor-Ȣnite, кemaцĭ a da mъine sentinцa în пroчesȣl de la 28 Seпtemvrie. Elle îmĭ vor faчe datoria de чetъцene пatriote. lъngъ bъrbaцiĭ шi кonsъngeniĭ lor. Чelle maĭ mȣlte din DV. sȣnteцĭ soaцe шi mame de famillie; în interesȣl копiilor ш'al bъrbaцilor DV, sȣnteцĭ datoare, orĭ de къte orĭ se disкȣtъ la tribȣna-

lsrĭ ші în kamerъ kestisnĭ de libertate ші de naціonalitate, sъ trimiteцĭ пе bъrbaціĭ ші копіі DV a sta faцъ la ачelle disksціsnĭ, kari dечidъ de soarta lor. Rsgъчsnea snеĭ soціĭ, o lakrimъ de mamъ, o sъrstare de ssrorъ, fakъ maĭ mslt dekъt o dekoraціsne іmnerіalъ, ші de kъt o gratifikaціsne regslamentarъ, пentrs inima snsĭ bъrbatъ, a snsĭ frate, a snsĭ kопіllъ, kiar atsnчĭ kъnd aчea inimъ ar fi atinsъ de korsпціsnea fatalъ a regimslsĭ kondamnat de însшĭ Пrotektorsl esklssivъ ші de Sszeransl Moldoromъnieĭ. Sъ пs sitъm aчostъ mare adevъrъ: famillia inflsinцeazъ d'adrentsl asspra soчietъціĭ. Nsmaĭ kъnd von avea femeĭ пъtrsnse de sakra lor missisne, vom пstea ziче kъ avem ші noĭ o пătrie liberъ ші feriчitъ în întrs, tare ші resпektatъ în afarъ."

Jsdeчe lektorsl kъt a trebsit sъ fie ellektrizate femeile ші jsniĭ aflaцĭ faцъ de ниште asemenea ksvinte, kari, ks drent ksvъntъ, пrovokarъ o пsoъ salvъ d'aпlaсdo freneticе; elle kontribsirъ пs пsцin la akitarea aksсaцilor della 28 Sепtemvrie în momorabtla zi de 20 Noembrie 1859, în kare Magistratsra romъnъ se ridikъ akolo snde se ridikasse ші Naцisnea la 24 Iansarie. De чe oare ші Naцisne ші Magistratsrъ se oпrirъ aчi, ka speriate de eroika lor faптъ, ka obbosite de sforцele lor ssпreme? Fiind kъ n'a ajsns Romъnslsĭ ksцitsl la osъ, ka Italiansisĭ; ші fiind kъ пs s'a пъskst înkъ Viktor Emansel al Romъnilor!

Vom kontinsa ssbiektsl aчesta în kaпitolsl viitorъ. Terminъm aчest kaпitolъ ks sltima intrigъ a Efimiцeĭ, kare avs de resslltatъ snъ dselъ între Mistiчesks ші'snъ offiчerъ.

— Чine era jsnele aчella kare a ridikat toastsl

în onnoarea seksului frumosŭ? întreba unŭ offiцerŭ пе Aveстiцa.

— Domnul Mistiцesku, unŭ bърbatŭ kum se kade.

— Mъ îndoeskŭ; are aerul unuĭ fanfaronŭ.

— Te înшelĭ, Domnule. Nu шtiŭ daka aĭ avea kuragiul a пronunцa aчestŭ kuvîntŭ шi în пresinцa D-luĭ Mistiчesku?

— Keamъ'l, шi veĭ vedea daka am kuragiul oпiniunelor melle."

Aveстiцa fъku semnŭ Mistiчeskuluĭ a s'aпnroпia.

— Domnule Mistiчesku, zisse ea, Domnul offiчerŭ are sъ 'цĭ sпuie чeva.

— Sunt la ordinile Domnuluĭ offiчerŭ.

— Ziчeam, Domnule, kъ aĭ o figurъ kam originalъ.

— Eŭ, Domnule?! întrebъ Mistiчesku ku mirare.

— Daka nu mъ înшellŭ, osservъ Aveстiцa, aĭ zis, Domnule offiчerŭ, чeva maĭ greŭ dekъt aчeasta.

— Eĭ bine! Aшa! Am zis, Domnule, kъ eшtĭ unŭ fanfaronŭ.

— Eŭ, Domnule?!...

— Dumneata, Domnule.

— Aĭ putea reпeta aчestŭ kuvъntŭ?

— Negreшit; eшtĭ unŭ fanfaronŭ.

— Шi пentru чe sunt unŭ fanfaronŭ?

— Fiind kъ aшa mi se пare mie.

— Eĭ bine! Domnule offiчerŭ, шi mie mi se пare kъ Dumneata eшtĭ unŭ omŭ fъrъ judekatъ шi fъrъ kreшtere, daka 'цĭ пermiцĭ asemenea insulte unuĭ omŭ kare nu te a пrovokatŭ.

— Atunчĭ dumneata eшtĭ unŭ imпertinentŭ, domnule, daka kutezĭ a resпunde astfel unuĭ militarŭ kare пoartъ sabie."

Пе kъnd Avestiцa se пregъtea a rȣga пe amantȣl eĭ sъ kȣrme aчeastъ fatalъ disпȣtъ, Mistiчeskȣ, ka fȣlgerȣl, trasse o пalmъ militarȣlȣĭ, o пalmъ de kare resȣпъ toatъ kasa. Offiчerȣl trage sabia, Avestiцa skoate ȣnȣ цinъtȣ, lȣmea intervine. Mare tȣlbȣrare între oasпeцĭ. Toцĭ kritikъ kondȣita nekalifikabilъ a militarȣlȣĭ.

— Îmĭ veĭ da satisfaчere пe kъmпȣl d'onnoare! strigъ înfȣriatȣ militarȣl пъlmȣitȣ.

— Ȣnde пofteшtĭ, шi kȣ oriчe arme voeшtĭ, ĭ resпȣnde liniшtit Mistiчeskȣ.

— Чe fȣ asta, boerȣle? întreabъ ȣnȣ tonbatera п'ȣnȣ amikȣ al sъȣ. Oameniĭ astia, kȣm vъzȣ eȣ, aȣ de gъnd sъ se mъчellъreaskъ kȣ sъbiĭ шi kȣ пistoale?

— Tokmaĭ ka în kodrȣ Vlъsia! osservъ ȣnȣl.

— Ne am чivilisarisit, boerȣle, osservъ altȣl.

— Asta e zavera goalъ . . .

— Iȣцĭ maĭ sȣnt tineriĭ din zioa de azĭ!

— Чe fel, boerilor? Sъ se lasse a fi insȣltat пe nedreпt? le resпȣnde ȣnȣ amikȣ al Mistiчeskȣlȣĭ. Dar daka, în timпiĭ lȣĭ Karagea, kъnd DV eraцĭ jȣnĭ ka noĭ, v'ar fi zis чineva în faцъ asemenea obrъsniчiĭ, DV aцĭ fi sȣfferit aчeasta kȣ sъnge reче? orĭ sпъrgeaцĭ kaпȣl kȣ чȣbȣkȣl aчellȣĭ imпertinentȣ?

— Da bine, frъцioare, de чe maĭ avem tribȣnalȣri? De чe sȣnt jȣdekъtorĭ? Sъ ne faчem singȣrĭ dreпtate?

— Tribȣnalȣl чere martȣrĭ; шi femeea kare пȣtea fi martȣrъ, nȣ e пriimitъ de jȣdekъtorĭ ka martȣrъ. Asemenea insȣlte în sъnge se sпalъ, boerȣle.

— Dar bateцi-vъ kȣ чomagȣl, dȣellȣ rȣmъneskȣ.

— Skilodeшte'lȣ, daka vreĭ; nȣ'lȣ ȣчide însъ ka

п'ȣnȣ̆ kъinc. Dar daka se întъmплъ ka kiar vinovatȣl sъ fie omorъtorȣl? Drептate e asta? Nȣ e o nebȣnie kȣratъ sъ înkredinцezȣ̆ eȣ̆ viaцa mea în mъna Soarteĭ? Mȣlte lȣkrȣrĭ bȣne ne aȣ̆ venit della Оччidentȣl Dȣmneavoastrъ!... E! fъtȣl meȣ̆!... Tot maĭ bine era kȣ Regȣlamentȣl nostrȣ!...

— Dar de че era maĭ bine kȣ Regȣlamentȣl?

— Пentrȣ kъ п'atȣnчĭ nȣ era d'alde-astea.

— Te înшellĭ; dar че are a faче kȣ dȣellȣl Konvenцia saȣ̆ Regȣlamentȣl?

— Am vrȣt sъ zik kъ L i b e r t a o a voastrъ o fi ea bȣnъ п'alte terrъmȣrĭ, ȣnde 'шĭ poate da roade; dar nȣ пe la noĭ, шi astъzĭ.

— Шi de че oare?

— Kъчĭ a da azĭ libertate Romъnȣlȣĭ, este a da ȣnȣ̆ kȣцitȣ̆ kȣ doȣъ tъĭшȣrĭ în mъna ȣnȣĭ konillȣ̆ de dȣoĭ anĭ.

— Va sъ zikъ tot fallanгa meritъm шi azĭ! Шi kъnd s'avem libertatea?

— Kъnd se vor lȣmina toцĭ Romъniĭ.

— Lȣmina, boerȣle, vine de sȣs saȣ̆ de jos. Despoцiĭ nȣ vor sъ vazъ пoпorȣl lȣminatȣ̆, kъчĭ atȣnчĭ nȣmaĭ potȣ̆ sъ'lȣ̆ maĭ sпloateze ka п'o vitъ; kъnd lȣmina vine de jos, se 'ntъmплъ чeea че s'a întъmплat la 1848 în Romъnia шi în Franчia; rȣginiцiĭ strigъ atȣnчĭ: „e zavera! Ne iaȣ̆ moшiile! Viaцa ne e ameninцatъ!“ Шi kemъm пe Mȣskalĭ, saȣ̆ se dъ пȣterea lȣĭ Kavaгnak, kare пȣne tȣпȣrile în demokraцĭ. Kare din dȣoъ lȣminĭ îцĭ пlaче?“

Boerȣl remasse пe gъndȣrĭ.

„Nȣ e maĭ bine ka lȣmina sъ viie de sȣs, ka kъldȣra de la Soare? Trebȣe dar la gȣvernȣ̆ oamenĭ drenцĭ

ші onestî; atsnчî ns se va maî întîmnla nimik din kъte se întъmnlъ azî; nічî zanчisl atsnчî ns va maî nъrtini, nічî militarsl ns va maî insslta ne чivilъ, nічî ministrsl ns va maî faчe чeea чe aš fъkst maî toate ministerele de la 24 Ianьariš nъnъ azî; чi va fi atsnчî drentate, frъцie, snire, feriчire, armonie generalъ; bъtrъnii atsnчî vor fi resnektaцî ka niште nъrinцî; ші jsnii vor fi stimaцî ka niште soldaцî aî Viitorslsî, kare Viitorš este TSRMA ШI ПЪSTORSL din evangelie; adikъ, toatъ omenirea, o famillie de fraцî; Drentatea singsrъ, natriarxsl aчesteî familliî.

— Vorbeшtî lskrsrî marî, fъtsl meš! oftъ boersl. Trъim noî sъ vedem toate aчestea? Biserika ni le kъntъ de dsoъ miî de anî anroane; dar nъnъ azî, ns vedem nічî tsrma nічî nъstorsl de kare vorbeште Xristos. Kъt sъnge s'a vъrsat, ші'o sъ se maî verse înkъ, fъrъ sъ nstem vedea чe ziчeцî voî.

— Boersle, omenirea e ka snš штejarš bъtrъnš. O sstъ de anî i trebse штejarslsî ka sъ kreaskъ; Dsmneata vreî în dsoъ zille sъ'lš skoцî din rъdъчinъ, — fiind kъ ns vreî sъ'l taî.... — Aчeasta este ksnenstinцъ.

„Omenirea însъ înainteazъ, lsminatъ azî de felinarsl ssrd al gsvernelor, mъine de soarele snlendidš al Progresslsî. Erî DV nsrtaцî ішlikš ші чeakmirî, ші abia vorbiaцî dsoъ vorbe greчeштî; iar kъt desnre libertate ші naцionalitate, nічî kiar definiцisnea lor n'o înцelegeaцî; nentrs DB, Msskalsl era Dsmnezesl Romъnieî! Veni Tsdor Vladimireskš la 1821, ші doborî idoliî Fanarslsî dsne tronsl lsî Mirчea ші Шtefan; ші ridikъ nsцin vъllsl Protektoratslsî amъgitorš, kare îm-

пinsesse пe Tsdor пe kallea revolsцionarъ, ш'aпoĭ, îllš abandonasse ka пe Insilanti!....

„Пeste 17 anĭ, Zavergiĭ de azĭ rsmпš maska Rssieĭ, пroklamъ resпektsl kътre aštonomie, liberarea sklavilor шi emanчiпarea пlsgarslsĭ. Sъmînцa arsnkatъ la 1848 a dat frъktsl sъš la 1859.

„Пeste kъцiva anĭ, daka Gsvernsl ns va merge înainte ks пoпorslš, пoпorsl îl va sili sъ meargъ, fiind kъ пoпorsl e пrogressl, шi пrogressl este torrentsl Karпaцilor, kare tъraшte шi sfъrramъ totsl în ksrssl sъš fsriosš.

„Omenirea înainteazъ, чinstiцĭ boerĭ, înainteazъ, ks toate пiedичele чe'ĭ пsпš rsginiцiĭ.

„Omenirea înainteazъ; шi va ajsnge ksrъmd la цinta eĭ; dar va treчe maĭ ъntъiš пrin gîrle de sъnge, ka Moise пrin marea roшie: kъчĭ sъngele este пloaea чo faчe a rodi ideile. Ks sъnge Xristos шi Danton aš botezat omenirea..."

. . . .

La 12 ore adsnarea se rissini

Dsпe чe addormi Чerbsreans, Avestiцa шi Marisцa, (kare reintrasse în vekea eĭ fsnkцisne) amъndsoъ în vestminte bъrbъteшtĭ, se dssserъ la Mistiчesks.

— Ts aiчĭ, la ora aчeasta?!! întrebъ amantsl ks mirare пe amanta lsĭ strevestitъ.

— Aleksle, zisse Avestiцa пlъngînd, am venit sъ te oпreskš d'ate batte în dsellš.

— Onnoarea înaintea totslsĭ! resпsnde amantsl.

— Dar daka te va omorĭ, чe devinš eš atsnчĭ?

— N'avea niчĭ o teamъ.

— Ns, ns voiš sъ te baцĭ.

— Illi чe vreĭ sъ fakš?

— Sъ favĭ totsl ka sъ ns te baцĭ.

— Dar îцĭ spsiš kъ este ks nepstinцъ. Vreĭ ts sъ trekš în okiĭ lsmiĭ de sпš lamš? Aĭ maĭ pstea ts isbi шi stima sпš bъrbatš fъrъ onnoare? Шtiĭ-ts kъ, refssъnd a mъ batte, adversarsl e în drept a mъ пъlmsi în psblikš?

— Eĭ bine! Fъ veea ve se obivnseшte adesea în asemenea împrejsrъrĭ: martoriĭ vor ъmplea pistoalele nsmaĭ ks prafš de psшkъ.

— Demnitatea mea de omš ns'mĭ permite asemenea шarlataniĭ. Nivĭ kiar înaintea konшtiinцeĭ melle ns voiš sъ trekš de laшš; шi daka veĭ maĭ stъrsi fnkъ, învettš a te maĭ isbi ш'a te maĭ stima. Devisisnea mea e nestrъmstatъ, ka dekretele Provedinцeĭ.

— Of! zisse amanta plъngînd. Infortsnata! Kъnd gъndeskš kъ eš singsrъ ssnt kassa morцiĭ telle!

— Ns voiš msri. Linisteшte-te.

— Aĭ kontraktat-ts ks Destinsl kъ ns veĭ msri?

— Îmĭ ksnoskš adversarsl, шi ksnoskš шi forцa mea în arme. Ш'apoĭ, dsels! avesta trebsea a se fave, ks orĭ ve preцš. Adversarsl meš a fost împinsš la aveasta de Efimiцa, prin fratele eĭ; ksnoшtĭ pe vara Dsmitale, ka sъ jsdevĭ kъ dselsl srma sъ se fakъ.

— Iarъшĭ Miцa! O! kъnd îцĭ spspeam eš kъ femeea aveasta e vindikativъ ka o Nevъstsikъ! Aшa dar te veĭ batte neapъrat?

— Voiš sъ daš o leцisne snora din aveia kari poartъ sabie, шi kari se kredš în drept a inssita pe toцĭ veĭ ve ns poartъ sabie, kъ se înшalъ daka se kredš Ianiverĭ.

— Eĭ bine! Fiind kъ eшtĭ xotъrît a te batte ks orĭ ve preцš, aflъ kъ, în minstsl kъnd voiš priimi sti-

rea morgiĭ telle, mъ voiŏ împъшka шi eŏ kъ revolverъl lъĭ Iorgъ. Fie voea Destinъlъĭ! Adio, пe mъine! Saŭ, la revedere în чerŭ!"

Amangiĭ se îmbrъgiшarъ în lakrime. Avestiga пlekъ, determinatъ a însogi în чerŭ п' aчella fъrъ kare viaga eĭ era a fi aiчĭ jos ъnŭ sъпplichiŭ eternŭ.

Sosind akasъ, пъsse пe Marigъa a skrie ъrmъtorъl billetŭ anonimŭ, kъ adressa mameĭ amantъlъĭ eĭ:

„Stimabilъ Doamnъ,

„Asearъ, la D. Чerbъreanъ, ъnŭ ofiчerŭ a insъltat пe fiiъl Dъmitale, kare l'a пrovokat la dъellŭ. Azĭ saŭ mъine, se vor batte amъndoĭ kъ пistolъl. Ka mamъ, katъ sъ aĭ influinçъ asъпra fiiъlъĭ Dъmitale; împiedikъ aчeastъ mъчellъrie.

„O amikъ sinчerъ a D-le.

— Gъseшte mъine dimineagъ пe чineva din kъnoшtingele telle, zisse Avestiga Marigъeĭ; шi zi'ĭ sъ dъkъ billetъl aчesta la mama lъĭ Alekъ.

— Am ingellesŭ.

— Va ziчe kъ e della пoшtie, шi se va faчe îndatъ nevъzъt.

— Пrea bine.

Era dooъ ore dъпъ miezъl пoпgiĭ. Avestiga nъ пъtъ înkide okiĭ пъпъ la ziоъ. Ea skrisse ъnŭ billetŭ amantъlъĭ eĭ, în kare 'lŭ rъga kъ lakrъmĭ sъ 'ĭ fie milъ de dъnsa шi de mama lъĭ; sъ nъ isпiteaskъ Destinъl; sъ 'шĭ addъkъ aminte kъ viaga пentrъ dъnшiĭ e aшa de dъlчe, aшa de frъmoasъ, ka o zi de Maĭ; în fine, întrebъingъ toatъ elokъinga inimeĭ salle пassionate, ka sъ 'lŭ determine a skamota чel пъgin aчellŭ fatalŭ dъellŭ.

Mistiчeskъ шi mama lъĭ пriimirъ d'odatъ billetele Avestigeĭ. Mama lъĭ Alekъ întrebъingъ asъпrъ'ĭ toatъ

aȣtoritatea eĭ de mamъ; ши ellȣ̆, kȣ s'o liniшteaskъ, i пromisse a faчe totȣl sпre a evita aчest dȣellȣ̆.

Mamъ ши amantъ петrekȣrъ o zi foarte dȣreroasъ, o zi плinъ de kinȣrile morџiĭ. Avestiџa kъzȣ la aшternȣt, aшteптъnd în sпasmȣrĭ ora kare avea sъ deчidъ de soarta eĭ. Într'o zi ea îmbъtrъnisse ka în zeчe anĭ!... Iȣbia пentrȣ пrima oarъ în viaџa eĭ! Iȣbia пe Mistiчeskȣ ka Jȣlieta пe Romeo. Пentrȣ ellȣ̆, ea sakrifika koпillȣl, ши ar fi sakrifikat kiar mъntȣirea eĭ eternъ! Îшĭ fъkȣ testamentȣl, în kare lъsa totȣl la sъraчĭ. Într'o eпistolъ konfidenџialъ kъtre mama eĭ, o konjȣra s'o îngroape lъngъ amantȣl eĭ, ka џъrrъna lor sъ reпaȣse împreȣnъ пe пъmъntȣ̆, kȣm avea sъ lokȣiaskъ în eternitate sȣffletele lor în sъпȣl lȣĭ Dȣmnezeȣ̆! Kemъ aпoĭ ȣnȣ̆ пreotȣ̆ ши se kȣminikъ; sekretȣl eĭ însъ пȣ vrȣ a 'lȣ̆ înkredinџa konfessorȣlȣĭ.

La treĭ ore dȣпe amiaz, martoriĭ ши lȣntъtoriĭ se aflaȣ̆ la lokȣl întîlniriĭ. Mȣlџĭ kȣrioшĭ venisserъ a assista la aчestȣ̆ dȣellȣ̆.

Offiчerȣl deskъrkъ чellȣ̆ d'ъntъiȣ̆ пistolȣl; glonџȣl sbȣrъ пe d'asȣпra kaпȣlȣĭ lȣĭ Mistiчeskȣ, ши intrъ într'ȣnȣ̆ arbȣre, la zeчe паши deпarte de aчesta.

— La rъndȣl meȣ̆! zisse amantȣl Avestiџeĭ. Domnilor, adversarȣl meȣ̆ are o mamъ ши o sorъ, kari чerȣ̆ della mine graџia fiiȣlȣĭ ши' a fratelȣĭ; пȣ'lȣ̆ voiȣ̆ ommorî; dar, ka sъ vъ înkredinџaџĭ kъ пȣ sȣnt ȣnȣ̆ fanfaronȣ̆, îllȣ̆ voiȣ̆ lovi dreптȣ̆ în mъna stъngъ, sпre eternъ sȣvenire a aчestȣĭ dȣellȣ̆."

O deskъrkъtȣrъ de пistolȣ̆ deшteптъ ekoȣrile veчine. Mistiчeskȣ se џinȣsse de kȣvъntȣ̆: braџȣl stъngȣ̆ allȣ̆ offiчerȣlȣĭ era sdrobitȣ̆.

Martsrii remasserъ îmmъrmsriцi. Ѕnsl din amiчii vslnoratslsĭ adressъ atsnчĭ Mistiчeskslsĭ aчeste ksvinte:

— Eшtĭ snš spadassin, Domnsle! Шi aksm, între noĭ amъndsoĭ!

— Fie! Шi daka voeшtĭ, kiar aksm; шi tot ks pistolsl.

— Priimeskš.

Amiчii lor intervenirъ; dar, îndeшert! Шi fiind kъ niчĭ snsl din чeĭ de faцъ ns voia a le servi de martorš, чeĭ dsoĭ antagoniшti se înцellesserъ amъndsoĭ; шi, armaцĭ fie kare ks kъte snš pistolš, plekarъ singsrĭ a se sinsччide fъrъ martsrĭ.

Atsnчĭ amiчii lor priimirъ a le servi de martorĭ; prin srmare, p'aчellaш tъrrъmš, snš al dsoilea dsellš se fъks; шi fiind kъ Mistiчesks era provokatsl, ellš avea aksm întъetatea.

— Domnilor, zisse ellš martorilor, шtiцĭ kъ ns sнnt eš provokatorsl; aшĭ pstea sъ'mĭ resbsnš; цinta mea însъ este a psne frĭš snora din militarii noştrii, între kari este шi adversarsl meš, kari vor sъ absse de sahia чe le a înkredinцato Patria, prin mijloчirea Gsvernslsĭ, d'a sччide пe inemiчii Patrieĭ, iar ns пe fii чeĭ maĭ devotaцĭ aĭ Patrieĭ; iar ns пe fraцiĭ lor чivilĭ, demnĭ de affekцisnea шi stima fraцilor lor militarĭ. Glonцsl meš dar va sdrobi flserśl piчorslsĭ drept al adversarslsĭ meš."

Într'adevъr, glonцsl pъtrsnse drept prin flserśl piчorslsĭ. Adversarsl kъzs jos. Niчĭ snsl nsmaĭ -kstezъ atsnчĭ a provoka p'aчestš omš straordinarš.

Dsп'aчeasta, Mistiчesks alergъ la mama шi la amanta lsĭ, ka sъ le liniшteaskъ; zisse snia: dsellsl a remas; шi чeleilalte i sпssse tot adevъrsl.

Avestiцa leшinъ de bȣkȣrie. Чerbȣreanȣ kъпъtъ atъta groazъ de amikȣl sъȣ̆ intimȣ̆, înkъt ar fi пȣtȣt vedea în viitorȣ̆ kȣ okiĭ sъĭ MAREA NENOROЧIRE KONJȢGALЪ, шi ar fi înkis okiĭ, zikъnd ka Evreȣlȣ̆ din Liпitorile Moldavieĭ: „Nȣ шtiȣ̆! N'am vъ-zȣtȣ̆!“

CAPITOLU XI

Femeea ca cetățeană.

Dѹellѹrile Mistiчeskѹlѹĭ fѹrъ kъt va timпѹ sѹbiektѹl de konversare la ordinea zilleĭ. Mѹlte femeĭ doriaѹ sъ kѹnoaskъ пe eroѹl della Kolintina; шi mѹlцĭ bъrbaцĭ doriaѹ sъ fakъ kѹnoшtinцъ kѹ frѹmosѹl oratorѹ din seara de 19 Noembrie della Чerbѹreanѹ.

Trekѹsserъ ѹn anѹ шi пatrѹ lѹnĭ della îmпrejѹrarea aчeasta. Ministerѹl Ieпѹreanѹ disolvasse Kamera, шi 'шĭ пreпara o Kamerъ gѹvernamentalъ; însъ, kѹ legea ellektoralъ în vigoare, niшte ministere kari sѹgrѹmasserъ libertatea Пresseĭ, шi komissesserъ atъtea illegalitъцĭ, nѹ пѹteaѹ avea шanse de reѹшitъ; kѹ toate aчestea, ambiцia d'a domni kѹ orĭ чe пreцѹ, шi instinktѹl de konservaцiѹne, forцъ пe ministerѹl Ieпѹreanѹ a jѹka totѹl пentrѹ totѹ. Ministerѹl Ion Giga, maĭ diпlomatѹ, skъпъ nѹmaĭ kѹ ѹnѹ votѹ de neînkredere; ministerѹl Ieпѹreanѹ, maĭ imпrѹdinte, îшĭ attrasse ѹra tѹtѹror пartidelor; шi dѹoъ din treĭ пъrцĭ alle Kamereĭ fѹllѹ trimisse dreпt înaintea Kѹrцiĭ de Kassaцiѹne.

Чerbѹreanѹ era allegъtorѹ în kollegiѹl пroпrietarilor miчĭ din distriktѹl X. . . .